

DARBININKAS

Lietuvos nacionalinė M. Maželio biblioteka

NIKITOS LYG NEBŪTŲ BUVĘ IŠ VISO

Jį skandina tyloje, o patys kalba vėl jo žodžiais

Chruščiovas siuntė sveikinimą trim sovietų astronautams erdvėje. Žadėjo surengti jiem iškilmes raudonojoje aikštėje. Tai buvo paskutiniai Chruščiovo žodžiai. Iškilmės raudonojoje aikštėje buvo spalio 19. Bet joje Chruščiovo nebuvo. Nauji viešpačiai, Brežnevas nei Kosyginas, net kalbose Nikitos nesuminėjo. Lyg jo visai nebūtų buvę.

Kai prezidentas Johnsonas sekmdienį pasakė gerų žodžių apie Chruščiova, Tassas tą žodžių Sovietų klausytojam neperdavė. Kai Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje komunistų partijos siuntė sveikinimus naujiem Maskvos valdom, jos

kalbėjo palankiai ir apie N. Chruščiova. Bet jų palankumą apie Chruščiova s o v i e t i n ė spauda nutylėjo. Nutylėjo ir Italijos, Prancūzijos komunistų reikalavimą gausiau paaiškinti. Buvo, matyt, rasta: geriau - sia palaidoti tylos kape tą, kuris garsėjo laidotuvių pažadu Amerikai.

Kai spalio 19 kalbėjo Brežnevas, Kosyginas, jie kalbėjo apie Sovietų politikos siekiamą koegzistenciją, taiką, komunistų vienybę. Vakarų spaudoj buvo pastebėta: tai lyg kalbėtų tas pats Chruščiovas. Mažiau buvo atkreiptas dėmesys, kad skirtumas tarp naujų valdovų ir Chruščiovo gali būti ir grįžimas prie stambiosios pramonės, kurią paskutiniu laiku norėjo aukoti Chruščiovas, kad sustiprintų pramonę gyventojų reikalavimą aprūpinti. Stambiosios pramonės plėtimas reiškia karinių jėgų stiprinimą. Tas dabar kalbose nesuminėtas dalykas stovi kaip š e š e l i s už koegzistencijos pažadais papušto pirmo naujų viešpačių pasirodymo.

Ar ne dėl to paties dalyko buvo apkaltintas Malenkovas ir pakeistas Chruščiovu? Istorija kartojasi; imperializmas tas pats, keičiasi tik jo herojai.

Popiežius Paulius kelias į Indiją

Popiežius Paulius VI spalio 18 paskelbė 22 šventuosius afrikiečius kankinius iš Ugandos. Jie buvo 1885-7 nužudyti, kada nesutiko išsižadėti tikėjimo.

Paskelbė taip pat, kad gruodžio pradžioje vyksias į Indiją dalyvauti eucharistiniame kongrese. Kongresas bus Bombuje lapkričio 28 — gruodžio 6.

BUV. PREZIDENTAS HOOVER MIRĖ

Herbert Clark Hoover, Jungt. Valstybių 31 prezidentas, š. m. spalio 20 mirė, išgyvenęs 90 metų, 2 mėnesius ir 10 dienų. Prezidentu buvo 1928-32, prieš F. D. Rooseveltą.

— James P. Mitchell, buvęs darbo sekretorius Eisenhowerio vyriausybėje, spalio 19 mirė širdies smūgiu.

SECOND-CLASS
XLIX NR. 70
Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIS - OCTOBER 20, 1964
910 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTU

Po trijų dienų politinio žemės drebėjimo vėl ramu

Politiniai sukrėtimai pereitą savaitę nubangavo per visą žemės rutulį. Pradėjo nuo Amerikos: trečiadienį, spalio 14, sudrebėjo Baltieji Rūmai dėl prezidento Johnsono artimiausio bendradarbio valstybiniam ir asmeniniam reikalavimui **Walter Jenkins** suėmimo. Buvo nuogastautajama, kad tai labai pakenks Johnsonui rinkimuose. Tai bus įrodymai respublikonų tvirtinimam apie "moralinį sugedimą" valdžios viršūnėse. Bet išgelbėjo kitas sukrėtimas.

Ketvirtadienį, spalio 15, Jenkinso istorijos garsą nustelbė **Chruščiovo pašalinimas ir naujų viešpačių atėjimas** — **Leonid I. Brežnevo** ir partijos sekretorius ir **Aleksei N. Kosyginas** į min. pirmininkus.

Tą pat dieną Anglijos rinkimai atėmė valdžią iš konservatorių ir perdavė darbiečiam. Po 13 metų darbo partijos pirmininkui **Harold Wilsonui** pavesta sudaryti vyriausybę. Nors to ir buvo laukiama, bet Wilsono laimėjimas nebuvo malonus Amerikoje — **Wilsonas** buvo pasinešęs labiau už konservatorius į Maskvą ir aiškiai prieš Amerikos Nato atominio laivyvo planą.

Kinijos, Sovietų, Anglijos atmainos JAV-se vertinamos rinkimų įtakoje — Johnsonas ramina, Nixonas kaltina jį migdymu

Penktadienį, spalio 16, sudrebino ne tik seismografus, bet ir politikos planuotojų galvas **pirmos atominės bombos sprogdinimas kom. Kinijoje**. Tai buvo ženklas, kad kom. Kinija beldžiasi jau į atominio klubo duris, ir jos prestižas Azijoje bei Afrikoje turi augti. Amerikos pastangos sulaukyti nuo atominių ginklų išplitimo nuėjo niekais.

Sekmdienį, spalio 18, prezidentas **Johnsonas** nutraukė savo rinkimines keliones ir kreipėsi į tautą apmąstindamas: esą žmonės, kurie turi vidaus rūpesčių, mažiau turi pagundų užsieniui neapgalvotiems veiksams — tai reiškia, kad iš Sovietų naujos valdžios nereikia laukti įtampos; Prezidentas kalbėjęs su Sovietų atstovu **Dobryninu**, ir tas pareiškė, kad Sovietų politika liks ta pati. Prezidentas taip pat užtikrinęs **Dobryniną**, kad Amerikos vyriausybė kalbės su kiekvienu, kuris tik bus naudingas taikai. O dėl Anglijos: darbie-

čiai yra mūsų draugai, kaip mūsų draugai yra ir konservatoriai... Dėl kinų bombos: kinų atominė patirtis menka, taigi

ir grėsmė tuo tarpu menka, bet Amerika rūpinasis visus įtraukti į sutartį susilaikyti nuo atominių bandymų. Pačios Ameri-

kos politika: turime būti pasirengę ginti savo valstybinius reikalus ir derėtis dėl bendrųjų reikalų.

Taip apmąstęs amerikietis gali rūpintis pačios Amerikos aktualiausių reikalų rinkimais ir stebėti, kas toliau dėsės kituose kraštuose.

Balfui 20 m.: kun. Martinkus — pirmininkas, prel. Končius — garb. pirmininkas

New Yorke spalio 17 ir 18 vyko dviliktasis Balfio seimas, kuriuo atžymėta Balfio veiklos 20 metų sukaktis. Dalyvavo 94 delegatai. Daugiausia iš Chicago. Buvo atvykę specialiu autobusu.

Prieš pat seimą New Yorke viešbutyje įvyko direktorių tarybos posėdis, kuriame sutarta seimo vadovybė. Seimo pirmininku pakviestas **Albinas Dzirvonas**, vicepirmininkais dr. **Antanas Noakas**, **Veronika Količienė** (iš Pittsburgho), sekretoriatan stud. **L. Šulas** — ne taip seniai atvykęs iš Lietuvos, **Marytė Virbickienė**.

Invokaciją atkalbėjo prel. **P. Juras**, sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai. Patį seimą atidarė Balfio pirmininkas prel. **J. Kon-**

čius.

Kaip ir kiekviename tokia seime, buvo įvairūs apyskaitiniai pranešimai. Apie 20 metų Balfio veiklą kalbėjo **St. Lušys**. **Dr. Elena Armonienė** iš Baltimorės nutiesė ateities veiklos gaires. Dėl tų ateities gairių ir buvo kilusios karštos diskusijos.

Ilgai buvo diskutuojama perkelti Balfio centrą į **Chicago**, net buvo balsuota. Bet paaiškėjus, kad konstitucijos nuostatai Balfio centrui yra numatę **New Yorką**, padėtis liko nepasikeitus.

Prel. J. Končius nebesutiko būti pirmininku pasitraukė iš Balfio veiklos.

Balfui jis pirmininkavo visą dvidešimtį metų. Seimo dalyvių nutarimu, prel. **J. Končius** pakeltas į Balfio garbės pirmininkus.

Seimas išrinko naujus direktorius, kurių iš viso yra 25.

Pagal tradicinę praktiką devyni direktoriai iš įvairių grupių: Katalikų Federacijos: **Ignas Petrasukas**, **St. Dzikas**, ir dr. **A. Skėrys**; socialdemokratų: **Bronė Spūdienė**, **Jackus Sonda**, **Stepas Briedis**; Tautinės Sąjungos: **Emilija Čekienė**, dr. **Vladas Ramanauskas** ir **Antanas Senikas**. (Tautinė Sandara savo kandidato jau į trečią seimą nepristatė). Be šių devynių dar išrinkta 16 naujų direktorių:

Iš **Chicago**: **Juozas Arštikys**, **Algirdas Brazis**, **D. Bobelienė** (Elgine, Ill.), **Albinas Dzirvonas**, kun. **Pranas Garšva**, **Juozas Gribauskas**, **Nora Gugienė**, kun. **F. Gureckas**, dr. **R. Sidrys**, kun. **B. Sugintas**, **Valerijonas Šimkus**, kun. **Antanas Trakis**.

Iš **kitur**: dr. **Elena Armonienė** — Baltimorė; **Elzbieta Paurazienė** — Detroit, Mich.; **Juozas Audėnas** — New Yorkas, kun. **V. Martinkus** — Providence, R.I.

Šeštadienio vakare tame pačiame New Yorker viešbutyje, kur buvo posėdžiauta, įvyko ir **Balfio banketas**, kuriame žmonių dalyvavo nerperdaugiausia. Banketui vadovavo aktorius **Vitalis Zukauskas**, kalbėjo kongresm. **John Rooney**, prel. **J. Končius**, dr. **John Papanek** — čekų šalpos organizacijos pirmininkas. Me-

VIETNAMO KATALIKAI RENGIASI

Vietnamo katalikai rengiasi persekiojimo laikotarpiui. Skuba organizuoti, prisispausdinti maldaknygių, nes gali ateiti laikas, kad to negalės. Katalikų spaudoje buvo iškeltas siūlymas masiškai išsikelti į Australiją ar Kanadą. Didelį jų dalis yra atsikėlę iš šiaurės, bėgdami nuo komunistų. Čia juos buvo įkurdinęs Diem. Ir nuosaukieji budistai siekia bendradarbiauti su katalikais, baimindamiesi komunistų infiltracijos tarp budistų vadų.

BALFO NAUJAS PIRMININKAS: kun. Vaclovas Martinkus, Nuotr. P. Ažuolo.

ninėje programos dalyje dalyvavo Brooklyno jaunosios kankininkės, vadovaujamos **T. Dzikienės**, ir moterų kvartetas iš **New Jersey**. Kvartetą sudarė **Kedzienė** su dukra ir **Melynienė** su dukra.

Sekmdienį 11 val. Angelių Karalienės bažnyčioje buvo pamaldos. Mišias aukojė ir pamokslą pasakė kun. **V. Martinkus**. Tuoj po pamaldų tos pačios parapijos salėje įvyko naujai išrinktų direktorių posėdis.

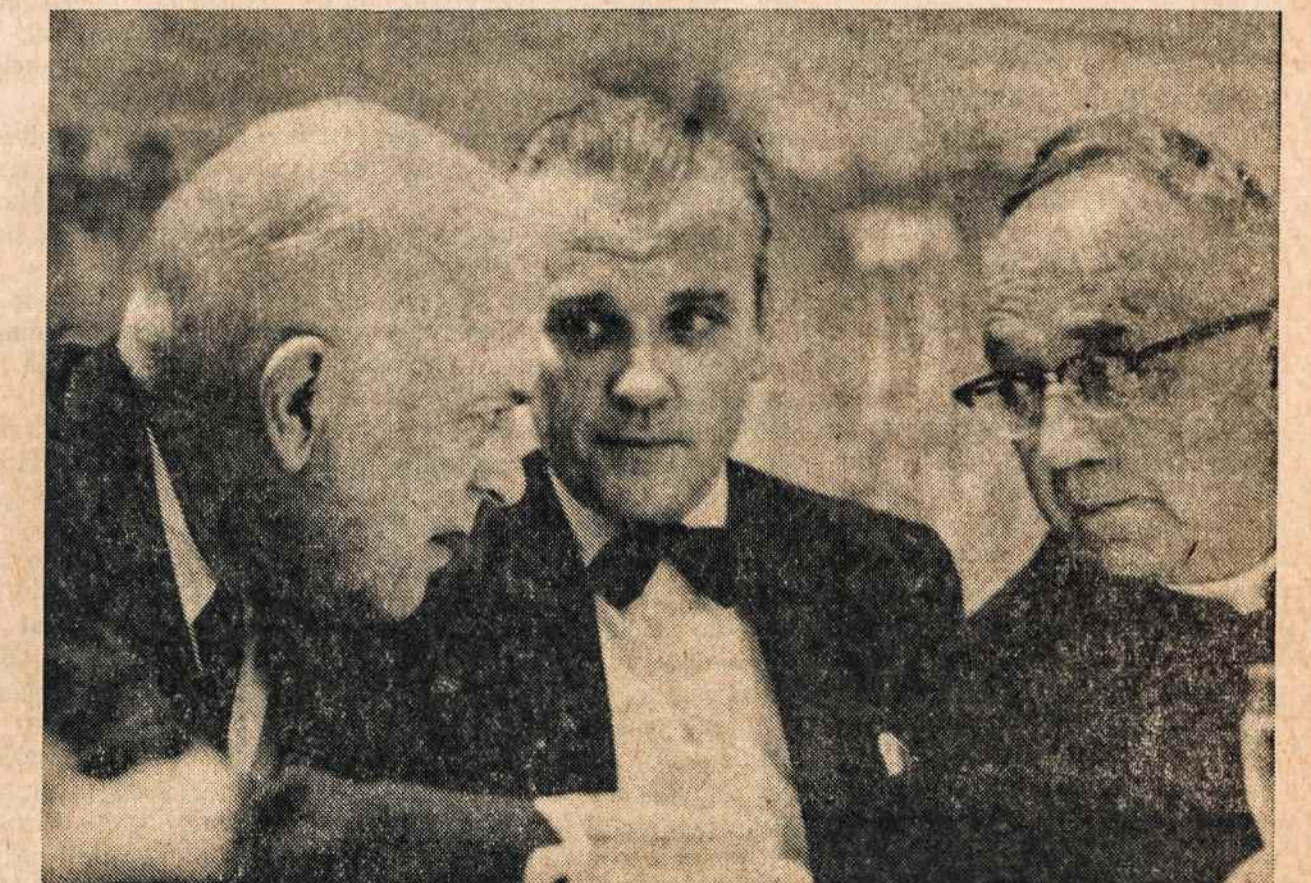
Po ilgesnių diskusijų valdybon išrinkta

Kun. **Vaclovas Martinkus**, Providence lietuvių parapijos klebonas, — pirmininku; vice-

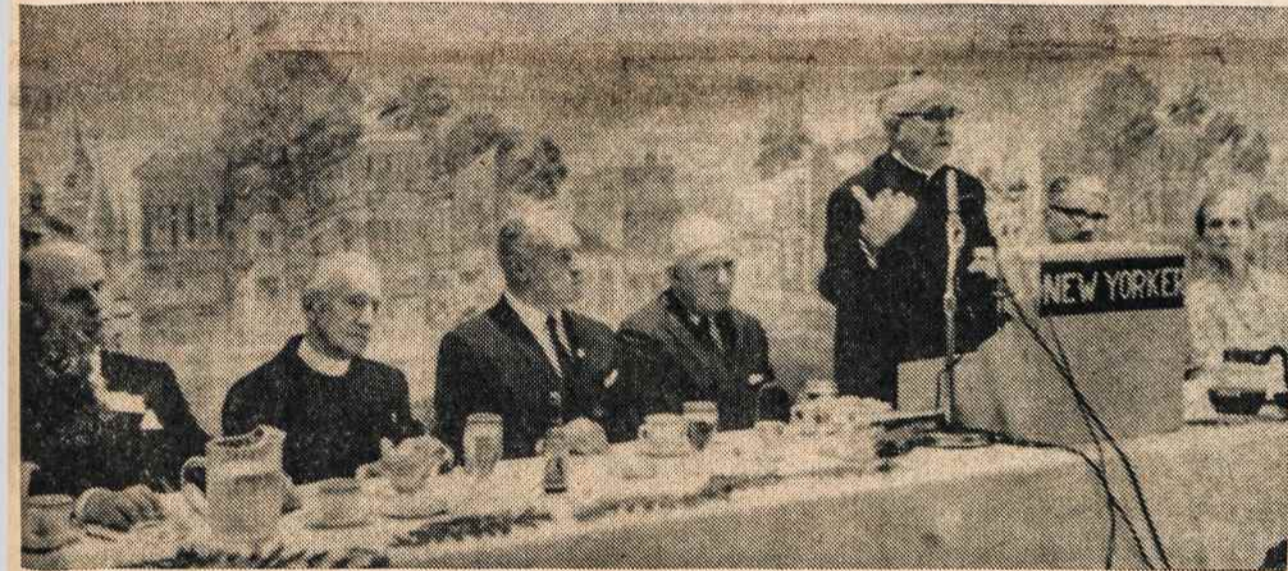
pirm. dr. **Elena Armonienė**, **Emilija Čekienė**, dr. **A. Skėrys** ir **Bronė Spūdienė**; protokolų sekretorius **Stasys Dzikas**, išd. **Antanas Senikas**, generalinė sekretorė **Norma Gugienė**.

Seimo pavedimu direktorių suvažiavimas į garbės narius pakėlė šiuos nusipelnusius Balfio veikėjus: **Norą Gugienę**, **Elzbieta Paurazienę**, **Bronę Spūdienę** ir **Albiną Trečioką**.

Baigus visus darbus, seimo dalyviai nuvyko į Apreiškimo parapijos salę, kur Brooklyno vaidintojų trupė, vadovaujama aktoriaus-režisieriaus **Vitalio Zukausko**, suvaidino **A. Kairio "Diagnozę"**. Visas pelnas paskirtas Balfui.

BALFO BANKETE: New Yorko kongresm. **John J. Rooney**, **Vitalis Zukauskas** ir Balfio pirmininkas prel. **J. Končius**. Nuotr. **V. Maželis**.

SEIMININKAI IR SVEČIAI: Balfio seimo pirmininkas **A. Dzirvonas**, kan. **M. Vaitkus**, konsulas **V. Stašinskas**, kongr. **J. J. Rooney**, kalba prel. **J. Končius**, dešinėj **N. Gugienė**. Nuotr. **V. Maželis**.

PO CHRUSČIOVO: kur suks nauji viešpačiai?

Sovietuose įprasta valdžios permainas apgaubti paslaptim. Chruščiovo dingimo iš valdžios paslaptis betgi sklaidosi. Aiškėja, kad jis buvo pašalintas; kad pašalinimo akcijai centro komitete vadovavo **Suslovas**. Priežastys — Chruščiovo politikos nepasisekimai: žemės ūkio politikos bankrotas, skilimas su Kinijos komunistais, komunistinių partijų kituose kraštuose paleidimas iš Maskvos kontrolės. Nepaskutinėje vietoje ir dar viena priežastis — kad valdžios norėjo ir kiti.

Oficialiai Chruščiovas jau kaltinamas "asmenybės kultu" apie save sudarymu, neapgalvotais sprendimais, apeinant "kollektivinę vadovybę". Tai pradžia "nuchruščiovinimo" akcijai. Pirmas naujos vadovybės darbas įsistiprinti valdžioje. Dėl to ir paskelbė, kad užsienio politika nekeičiama; kad palaikys koegzistenciją su Vakalais, sieks vienybės.

Chruščiovo turėtą valdžią nauji valdovai padalino pusiau-išskyrė partijos sekretoriaus ir min. pirmininko pareigas. Taip buvo išskiriamos tos pareigos po Lenino mirties, po Stalino mirties, po Malenkovo nuvertimo, dabar taip ir po Chruščio-

vo (politinės) mirties, paskui tos pareigos vėl sueina į vienas rankas, išstumiant bendravaldžius. Šiuo tarpu partijos sekretoriaus pareigos yra rankose **Brežnevo** — politiko, ištikimo Chruščioviui, numatyto paties Chruščiovo sau įpėdiniu. Min. pirmininko pareigose yra **Kosyginas**, valdžios aparato te-

ANGLIJOJE: ko laukiama iš Wilsono?

Anglijoje darbiečiai spalio 15 laimėjo maža persvara: 317 prieš konservatorių 304. Todėl manoma, kad didelių reformų negalės padaryti. Darbiečiai ro-

Žuvo sovietų aukštieji karininkai

Sovietų lėktuvus su karine delegacija į Jugoslavijos išsivadavimo šventę spalio 19 atsi-trenkė į kalną, ir žuvo maršalas **Biriuzovas**, kariuomenės štabo viršininkas, **Malinovskio** pavaduotojas, žinomas raketų specialistas, ir kiti šeši aukštieji karininkai bei 11 įgulos narių. Maršalas **Biriuzovas** buvo Chruščiovo aiškus šalininkas, dabartinėm pareigom tik prieš 3 mėnesius Chruščiovo paskirtas.

chnikas, administratorius, kuri Stalinas buvo paskyręs finansų ministru, o Chruščiovas padaręs savo min. pirm. pavaduotoju. Bet už jų yra šešėly dar trečia figūra — **Suslovas**. Stalino šalininkas, nors ir rėmęs Chruščiovo prieš Kinijos komunistus. Kurio iš jų rankose susijungs valdžia?

do mažiau susidomėjimo Europa ir nesirengia veržtis į Europos bendrąją rinką, nepritaria Amerikos atominio laivyvo su tarptautinėm įgulom planui; siekia būti didesniu tarpininku tarp Maskvos ir Washingtono.

H. Tribune jau sugretino **Wilsoną** su skėčio nešiotoju **Chamberlainu**. O to laikraščio korespondentas iš Londono **Wilsono** užsienio ir apsaugos politikos pažiūras išvardino "geriausiu atveju naiviom".

— **Prancūzijos prezidento** kelionės galas po pietų Ameriką tarp naujausių įvykių liko ir nepastebėtas. Kelionės rezultatais de **Gaulle** nesąs patenkintas. Jis visur rado stiprią Jungtinių Valstybių įtaką, kuri sunkiai tegalėtų Prancūzija pakeisti.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCIS FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDB
ORGANĄ DARBININKŲ ir LIETUVIŲ ŽINIĄSSecond-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in
August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai
nėra saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebū-
tina išreikšia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kas žinotina balsuojant

Balsavimai demokratiniuose valstyvėse duoda piliečiams teisę pasirinkti tokią vyriausybę, kokios jie nori. Tačiau niekada valdžia negali būti tokia, kad visiems itiktų, nes žmonių reikalai bei rūpesčiai yra skirtingi ir vieni su kitų susikerta: kas vienam naudinga, kitam gali būti nuostolinga. Pavyzdžiui, bus naudinga ūkininkams, jeigu valdžia jiems primokės už javus, kada kainos pasidaro žemos, bus nuostolinga visiem mokėsiu mokėtojams, jei dėl to mokėčiai bus padidinti. Derinama tuos skirtingus reikalus, vyriausybė turi žiūrėti, kas yra naudinga bendrai krašto gerovei ir gyventojų daugumai. Yra sakoma, kad bendra visų gerovė ir krašto saugumas turi pirmenybę prieš atskirų asmenų interesus. Iš čia kyla ir balsuotojų pareiga: žiūrėti ne savo asmeninio, bet visų gerovės, nes tikrai bendras labas pagerina ir atskiros piliečio buiti.

Rinkimų metu kandidatai paprastai daug žada ir taikosi prie piliečių reikalų. Bet ir čia reikia žinoti, kad joks kandidatas negali viso atlikti, ką pažada, ir negali visiem itikti. Sąmoningam ir patriotiniam piliečiui svarbu, kad kandidatas suprastų ir ryžtųsi spresti pagrindinius valstybės reikalus, pačias didžiausias problemas, nesileisdamas į mažiau reikšmingus pažadus. Pavyzdžiui, žymiai didesnė Amerikai problema yra saugumas, komunizmo grėsmė, karo pavojus, negu vidaus rasiniai neramumai. Visiem pasidarytų prasta, ir baltiem ir juodiem, jei Amerika būtų užpulta ir jos gyvenimas sukrėstas. Rasių sutarimas ir teisių lygybė gali būti krašte tik ramiai būdu pasiekta. Kas čia griebiasi prievartos ir riaušių miestų gatvėse, daro visiem žalą. Piliečiai

privalo paremti tokius kandidatus, kurie ryžtasi tokiom riaušiem padaryti galą.

Kandidatą pasirenkant, reikia statyti sau visą eilę klausimų. Kelius klausimus, pavyzdžiui, prieš 1960 metų rinkimus kėlė kun. James Keller kristoforų sąjūdžio vadovas. Viename iš savo biuletenių (Christopher Notes, 1960 October), jis siūlė kiekvienam balsuotojui savęs klausiti, ar jo pasirenkamas kandidatas yra žmogus sąžiningas, ar jis daro pareiškimus ir nutarimus prieš savo sąžinę? Ar jis yra ryžtingas ir tvirtos valios asmuo, sugėbas daryti išmintingus sprendimus, nors ir būtų iš šalies spaudžiamas, ar yra neapsprendžias ir vengias rimtų sprendimų? Ar jisai turi patyrimo valstybės administracijoje ar tikrai dedasi, kad yra patyres ir įgudęs? Ar jisai yra pasiryžęs savo veikloje laikytis moralinių ir patriotinių principų, ar linkęs vingiuoti "zigzagais"? Ar jisai turi drąsos imtis tokių sprendimų, kurie būtini ir reikalingi visų gerovei, bet nėra populiarūs, ar linkęs žmonėm pataikauti ir sakyti, ką jie nori išgirsti, bet kas ne jiems patiem nebūtų naudinga, jeigu tai įvyktų?

Balsuotojas yra atsakingas už tai, ką jis renka, į kieno rankas atiduoda valdžią. Užtat balsuoti turi sąžiningai, sąmoningai, patriotiškai. Jei kas seka spaudą, radiją ir televiziją, domisi Amerikos vidaus ir užsienio politika, nesunkiai galės suprasti, kur veda vienas ar kitas kandidatas, ir tada lieka pasirinkti pagal savo sąžinę, o ne pagal agitaciją. Lietuviams ne paskutinėje, bet pirmoje vietoje stovi ir savo tėvų pavergto krašto išlaisvinimas.

Kipro saloje jau pralieta

nemažai kraujo

Kipro nedidelė sala yra vitusi dideliu skauduliu. Pralietą jau nemažai kraujo, pridaryta daug skausmo graikų ir turkų šeimoms, o galo tam kruvinam kivičiui nesimato. Salos prezidentas arkivysk. Makarijus III ieško pasipirties ir ginklų Maskvoje. Daromas žingsnis, kuris Kipro salą gali paversti antrąja Kuba, o Makarijų patastyti Castro rolėje.

Anglų spauda dėl sukeltų saloje riaušių kaltina Makarijų ir vadina jį "velniu kunigo drabužyje". Pasipiktinimas suprantamas. Makarijus stojo prieš politiką anglų, kurie salą pavertė nesantaikos obuoliu.

Sala ir jos gyventojai

Kipro sala yra Viduržemio jūros rytiniame kampe — apie 40 mylių į pietus nuo Turkijos, 60 mylių į vakarus nuo Syrijos. Nuo Graikijos žemyno (Atenų) yra už 600 mylių į rytus, o nuo Kretos salos, kurią valdo graikai, už 400 mylių. Tai nepalyginti toliau nuo Turkijos, bet saloje gyvena keturi penktadaliai graikų ir tik vienas penktadalis turkų. Viso gyventojų yra arti 600,000. Salos ploto — 3,600 kv. mylių arba tiek, kiek būtų drauge sudėjus Delaware ir Rhode Island.

Praeitis ir dabartis

Praeityje sala buvo valdoma

Kas kaltas dėl kruvinių kivičių? Ar pavirs sala Maskvos satelitu?

asiriečių, persų, egiptiečių Romos ir Bizantijos imperijų, turkų. Turkai valdė 200 metų (1571-1878). Iš jų perėmė nuotoli anglai. Ligi 1914 metų sala dar buvo laikoma turkų sutoritorija. Tiktai 1925 anglai paskelbė savo karališka kolonija. Tada dauguma turkų iš salos išsikėlė, ypač aukštesnysis luomas — valdininkai, pirkliai, inteligentai; bėpaliko paprasti ir net neraštingi žmonės. Kultūrinis salos gyvenimas atsidadė rankose išimtinai graikų, kurie čia kūrėsi nuo senų laikų, pastoviai gyvenę ir sudarę gausiausią koloniją. Jos tautiniu ir religiniu vadu visą laiką buvo ir išliko ortodoksų arkivyskupas. Šiandien juo yra Makarijus III.

Arkivyskupo vaidmuo

Kipro saloje graikų Bažnyčia yra autokefalinė apie 700 metų. Tai reiškia, kad ji nepriklauso nuo dvasinės vyresnybės už salos ribų; vadinas, nei nuo Konstantinopolio (Turkijoje) nei nuo Atenų (Graikijoje). Arkivyskupas yra savarankis — aukščiausias autoritetas salos graikam ir dvasiniais reikalais ir kultūriniais, tautiniais. Tokia pozicija arkivyskupui buvo pripažįstama

dar turkų musulmonų valdymo laikais.

Dabartinis arkivysk. Makarijus III, 51 metų, yra studijavęs Bostone, Harvardo universitete. Kitijonu vyskupu įšventintas 1948. Jau tada jis pasireiškė kaip vienas iš pajėgiausių Kipro salos dvasiškų ir savo tautos vadų. Arkivyskupu pakeltas 1950.

Siekimas jungties

Kova prieš anglų valdymą prasidėjo dar 1931 m. Bausdami anglai panaikino salos savi-valdą; teisę leisti sau įstatymus. Po antrojo pasaulinio karo kova atsinaujino. Graikai siekė išsivaduoti iš anglų valdžios ir susijungti su metropolija (Graikija). Turkų mažuma iš pradžių tokiam siekimui (enosis) nesipriešino. Jai buvo pažadėta laisvė kultūriniam ir religiniam reikalui už tokią pat laisvę graikam Turkijoje.

Arkivysk. Makarijus 1952 vadovavo Kipro salos delegacijai Jungtinėse Tautose New Yorke. Buvo atvykę skūstis anglais ir prašyti, kad Kipro salai būtų leista laisvai apsispręsti. Makarijus tada kalbėjo: "Šiuo metu Turkijoje vieši Graikijos karališkoji pora. Priimama nuosirdžia ir džiaugsmingai. Kip-

VICEPREZIDENTAS KIUCIUOK

PREZIDENTAS MAKARIJUS

ro salos jungtis su Graikija ap-einaama tytom".

Po poros mėnesių, kai Turkijos prezidentas revizitavo Graikija, taip pat jis nelietė Kipro jungties su Graikija. Iš kur atsirado vėliau nesutarimas?

Kova pagrindyje

Anglam tebesipriešina ant jungčiai su Graikija, saloje susikūrė graikų patriotų karinė organizacija. Ji veikė slapta, pagrindyje. Vadovavo pulkn. Grivas. Si organizacija (EOKA) griebėsi teroro veiksmy prieš anglus ir prieš tuos salos gyventojus, kurie nepritarė jungčiai su Graikija. Daugiausia jų buvo tarp turkų.

Veikė anglų užkulisinė agitacija Argumentai: 1. Turkija valdė salą 200 metų, Graikija — niekad, 2. Turkijos krantas beveik ranka pasiekiamas, Graikijos — už keletos šimtų mylių, 3. Turkai gali sutikti, kad sala būtų nepriklausoma, bet negali leisti, kad atitektų Graikijai.

Po ketverių metų kovos (1955-59), kurią pulk. Grivas vedė pagrindyje, o arkivysk. Makarijus viešai ir buvo areštuotas, sekė keturių susitarimas.

Susitarimo rakštis

Kipro salos klausimu pasiekta susitarimo 1959 vasario 19 Šveicarijoje, Zueriche. Sutartį sudarė Anglija, Turkija, Graikija ir Kipro graikų atstovai. Sutarties pagrindiniai dėsni: 1. Kipras tampa nepriklausoma respublika, 2. Salos saugumą užtikrina Anglija, Turkija ir Graikija, 3. Anglai gauna teisę saloje turėti savo karines bazes ir laivyną, 4. Parlamente graikam garantuojama 70 proc. atstovų, turkam — 30 proc. 5. Prezidentu renkamas graikas, viceprezidentu — turkas, 6. Kultūriniam bei religiniam

Nauja valdžia

Susitarimą priėmus, Kipras paskelbtas nepriklausoma respublika 1960 rugpiučio 16. Prezidentu išrinktas arkivysk. Makarijus III, viceprezidentu turkas Kiuciuok. Parlamente graikų patriotinis frontas gavo 30 vietų, turkai 15, komunistai 5. Tiek jiems pažadėjo arkivysk. Makarijus, jeigu komunistai nesikiš į rinkimus.

Graikų patriotai pasijuto nustumti nuo savo tikslo — susijungti su Graikija. Pajuto taip pat, kad turkai yra anglų to-

(mukelta i 3 psl.)

TURKAI laukia graikų puolimo.

NIKOS KAZANTZAKIS

Šv. Pranciškaus mirtis

Vertė DOMAS JASAITIS

(6) "Tu negali pasiimti kitų nuodėmių. Tik vienas Dievas gali tai padaryti. Mes žmonės atsakome tik už savo nuodėmes".
"Dievo gerumas yra didesnis, tėve Pranciškau", atsakiau prisimindamas kažkada tartą man jo paties posakį. "Dievo gerumas yra didesnis už jo teisingumą, tat i jį mes turime sudėti savo viltis".
"Taip, tu teisingas", pasakė Pranciškus. "Tikrai mes turime kreipti savo viltis į Dievo meilimą malonę. Vargas mums, jei jis būtų tik teisingas".
Dienos bėgo. Pranciškus vis svyravo tarp gyvybės ir mirties. Broliai lankydamo jį dažnai. Vyskupas atsiūsdavo savo dekaną pasiteirauti apie sveikatą ir kvietimą atvykti į Asyžų.
"Atvyki, mano sūnau", rašė vyskupas, "atvyki ir gyvenki mano namuose. Žmogaus kūnas — šventa Dievo dovana. Tu žudai jį dabartiniu savo gyvenimu. Pranciškau, mano sū-

nau, tu gyveni savijūdiškai. Tu peržengi Dievo grėsmingą įsakymą: Nežudyki!"
Pranciškus išklausydavo vyskupo laiško, nieko neatsakydamas. Bet vieną dieną, atsisukęs į mane ir pasakė:
"Vyskupas teisus: tai žudymas. Aš turiu švęsti Velykas San Damiane, o vėliau apsigyvensiu jo namuose. Noriu dar kartą pamatyti Asyžių ir su juo atsiveikinti".
Atėjo Didžioji savaitė. Pranciškus ruošėsi Kristaus kančios atminimui. Kasdien pasisodindavo mane šalia savęs ir prašė skaityti Evangeliją. Jis ejo Kristaus pėdomis, arti iš pasties, buvo išduotas, nuteistas, nuplaktas ir nukryžiuotas drauge su juo.
Didįjį penktadienį, jo penkios žaidos, kurios buvo jau seniai užgiję, atsivėrė, kraujas, kurio tiek mažai jau buvo belikę, ir pradėjo srovėti. Didžiojo šeštadienio ryte jis atsigavo. pačiūpdamas mano ranką, "Jei aš, pasigailėtinus nusidėjėlis,

būčiau nuteistas tapti evengelistu, tai šalia manęs nebūtų nei liūto, nei jaučio, nei aro, nei angelo. Ne, mano palydovu būtų baltas avinėlis su raudonu kaspinu aplink kaklą, su užrašu: Velykoms atėjus, Viešpatie, aš galiu būti tau paaukotas."

Velykų dieną po rezurekcijos seserys atėjo su degančiomis žvakėmis pabučiuoti Pranciškaus rankos. Jis atsisėdo ir palaimino, pakeldamas rankas virš jų galvų.
"Mano seserys", jis šnibždėjo labai susijaudinęs, "mano seserys, mano motinos, išmintingos mergelės, Kristaus sužadėtinės..."
Jis verkė, ir sesuo Klara, ir sesuo Pika, ir visos vienuolės drauge. Skaističiai apšvieta lūšnelė buvo pilna raudų.

"Dabar mes lauksime tavo prisikėlimo, tėve Pranciškau", tarė sesuo Klara, bet jis garšiai kūkčiojo ir negirdėjo.
Mus gausiai apdovanojo asyžiečiai. Teesie pašlovinatos Viešpatie! Aš pavalgiau sočiai ir tikrai jaučiau, kad Kristus šandien prisikėlė. Atsiguliau anksčiau ir tuoj užmigau.
"Neužpūsk lempos šiandien", mokė mane. "Tede ga per visą naktį. Ji irgi turi džiaugtis Kristaus prisikėlimu".
Aš miegojau, visiškai patenkintas ir išgyvenusi prisikėlimą giliai savyje. Aš jaučiau,

kad kiekviena siela šiamie pasauliui privalo visais savo gebėjimais žingsniuoti Kristaus taku, būti dalyviu jo kančios, nukryžiuavimo ir pagaliau Prisikėlimo, nes aš tikrai supratau: juo ilgiau gyvenau su Pranciškau, juo giliau buvau įtikintas, kad reikšmingiausias mirties vaisius yra nedarumas.

Dar mano bemiegant, Viešpats gražino dieną pasauliui. Aukštinis kikielis nubudo ir čiulbėjo. Bet aš, giliai paskendęs snaudulio malonume, vis dar neatmerkiu akių. Staiga per miegus išgirdau Pranciškaus balsą. Pašokęs pamačiau jį besėdintį lovoje, dainuojantį ir grajant akomponuojant dviem pagaliais, kuriais jis smuikavo. Niekuomet neužmiršiu jo žodžių: tai buvo daugiau nei eilėraščiai, tai buvo pergalės ir džiaugsmo melodija. Nors daug metų prabėgo, bet gerai atsimeinu tas eiles. Rodos ir dabar, jau pasenęs ir karšinamas, sėdėdamas ramiamie vienuolyne, girdžiu ir užrašinėju:

Aukščiausias visagalis, gerasis Viešpatie, Tau priklauso gyriai, srovė, pagarba ir visos dovanos. Tau vienam, Aukščiausias, tai visa dera.
Ne vienas žmogus nevertas ištarti Tavo vardą.
Būki pašlovinatas, mano Viešpatie, su visais savo kūriniais,

O ypačiai seserimi Saule, Kuri atneša mums dieną, iš kurios skleidžiasi Tavo šviesa;
Ji graži, spindi didingu puošnumu,
Ji įprasmina mums Tave, Aukščiausias.

Būki pašlovinatas, mano Viešpatie, už brolių Vėją
Ir už orą ir debesį, už giedrą ir visokius orus, kuriuos Tu mums suteiki.

Būki pašlovinatas, mano Viešpatie, už brolių Vandenį,
Kuris yra klusnus, brangus ir grynas.

Būki pašlovinatas, mano Viešpatie, už sesę Ugnį,
Kuriam Tu apšvieti naktį,
Ir ji graži, galinga ir linksma
Būki pašlovinatas, mano Viešpatie, už mūsų sesę Motiną Žemę

Kuri yra mūsų atrama ir glaudžia mus prie savo krūtinių
Ir augina gausius vaisius, gėles ir medžius.
Jūs šlovinkite ir garbinkite Viešpatį, dėkokite jam Ir tarnaukite su dideliu kukulumu.

Aš prišliaužiau prie jo taip tyliai, kaip niekada, bijodamas, kad išgirdęs gali nutraukti savo giesmę. Klausiausi apkabinejęs jo kojas. Kikielis nustojo čirenti ir taip pat klausė. Sau-

lė, mėnuo, ugnis ir vanduo atėjo į kuklią pastogę, apsupo Pranciškų ir klausė. Man pasirodė, kad ir Mirtis atėjo su jais, pasutinė iš visų, ir klausė, sulaukius kvapą. Bet Pranciškus nematė nieko. Jis giedoją užrietas galvą. Kalėjimo virbai išnyko, ir jo siela pasirušė išskristi.

Dievas apšvietė dar kartą pasaulį. Brėkstanti diena rado Pranciškų atsiremęs į sieną, su šypsena ant lūpų. Jis buvo išsismėjęs. Tarytum jo giesmė buvo jo kraujas, tarytum jis visas išsiroveno.

Vidudienyje pašaukė mane ir pasakė:
"Broli Leonai, aš trokštu vėl pamatyti Asyžių. Pakvieski du tvirtus brolius Juniperį ir Masseo, tenuneš jie mane ant savo rankų. Mano kojos persilpnos: aš jau esu baigęs savo vaikščiojimus".

Aš pasiūčiau žodį Juniperiui ir Masseo į Porciunkulą. Taip pat pranešiau vyskupui, kad Pranciškus atvyksta. Prašiau atsiųsti mums ginkluotą apsaugą, nes aplink knibždėjo Perugijos plėšikų pasirengusių Pranciškų pagrobti.

Grįžęs į lūšnelę radau Pranciškų grojantį savo smuiku ir žavimai giedantį praėjusios nakties himnūs. Tik baigęs, sušuko: "Aš pamiršau padėkoti Dievui už sesę Ligą."

Padėjęs abudu medžio gabalus ant aslos, jis iškėlė viršum savo rankas.

"Būk Tu pašlovinatas, mano Viešpatie, už sesę Ligą. Ji žiauri, ji gera, ji gailestinga žmogui. Ji padeda sielai atsiskirti nuo kūno".

"Aš klausiaus, stabdomas asarų. O mano siela, aš vis sau sakiau, o mano siela, atsisveikink su juo, atsisveikink amžiams. Tu jo nematysi niekuomet... Sudiev, sudiev amžinai..."

Diena jauėjo vakarop, kai atvyko Juniperis ir Masseo. Jie tyliai atsisėdo prie Pranciškaus kojų. Atėjusi sesuo Klara atsiklaupė ir pabučiavo jo rankas, jo kojas ir atsisėdo jo dešinėje tylėdama. Sesuo Pika įėjo sivrdučiuodama. Jos balti plaukai buvo išlindę iš po gaubtuvu. Ji susikauptė, bet vėliau sugniužo prieš savo sūnų ir tyliai atsisėdo jo kairėje. Pranciškus skendėjo ekstazėje, nieko nematydamas ir negirdėdamas. Jis gulėjo ant nugaros, sukryžiuavęs rankas ant krūtinių. Jo veidas žiburiavo laime. Staiga silpna dejonė silaužė tylą, bet sesuo Pika krūmstėlė jo savo lūpą: dejonė dingo.

"Jis užmigo", švelniai pasakė Juniperis. "Mes turime jį pažadinti ir keliauti. Jau temsta".

(Bus daugiau)

MASKVOS KULTO TARNAUTOJAI AIŠKINA LIETUVOS ISTORIJĄ

Kaune 1964 išleista knyga "Lietuvių ir rusų tautų santykiai istorinio vystymosi eigoje". Autorius — Juozas Žiugžda, tas pats, kuriam prieš metus suteiktas istorijos daktaro laipsnis už sėkmingą Maskvos kultūrai istorijos klastojimą. Tuo jis savo straipsniuose pasižymėjo labiau nei bet kuris kitas lietuvis. Būdinga, kad ir daktaro laipsnio suteikimo iškilmėse vadovaujama žodį turėjo vertintojas profesorius iš Maskvos.

Istorijos klastojimo meną J. Žiugžda rodo dabar ir savo knygoje, kaip tai matyti iš S. Laurinaičio plačiai atpasakoto knygos turinio Tiesoje spalio 2. Knygoje esą rodoma, kaip prieš tūkstantį metų užsimezgė draugiški socialiniai, ekonominiai, kultūriniai santykiai tarp lietuvių ir rusų tautų "ne tik nenutrūko, bet plito. Draugiški lietuvių rusų santykiai ypatingai sustiprėjo bendroje kovoje prieš grobikus iš Vakarų", informuoja Laurinaičis. Taigi iš rusų plitusių lietuviams kultūra ir karinė parama. Tai viena iš pagrindinių "tiesų", kurias skelbia Maskvos kulto tarnautojai.

Maskvos kulto tarnautojai gali nekaltėti, jog tai iškreiptas istorijos vaizdas. Neminėk faktų, kurie tą rusų kultūrinę įtaką Lietuvai paneigtų ar bent leistų suabejoti. Faktai pvz. tokie: Lietuvoje Vilniaus universitetas pradėjo veikti nuo 1579 metų, o Maskvos universitetas su filosofijos, teisės ir medicinos fakultetais tik nuo 1755; tiesa, nuo 1878 veikė aukštesnioji stačiatikių seminarija. Tai kaip čia dabar ta įtaka plito iš Maskvos į Vilnių... Arba kitas faktas: kai Rusija 1795 užgrobė Lietuvą, tai 1813 metų statistika rodo, jog Rusijos imperija su jos "išlaisvinta" Lietuva turėjo 44 mil. kv. kilometrų plotą, kuriame buvo 1052 mokyklos; Lietuvos plotas toje imperijoje buvo 9 mil. kv. kilometrų su 350 mokyklų Vilniaus mokslo apygardoje. Taigi Lietuva sudarė visos Rusijos imperijos penktadalį plotu ir turėjo trečdali visos imperijos mokyklų...

Tai kaip, čia dabar su tuo rusų kultūros plitimu į Lietuvą? Faktai nevers ištikimo Maskvos kuito tarnautojo nuomonę pakeisti ir kitaip galvoti. Maskvos pranašumą ir gerumą Lietuvai jis įžiūrės ir šiuose suminėtuose faktuose: matot, kokio kilni ir nepavydi rusų tauta lietuvių tautai; leido lietuvių tautai ir anksčiau universitetą susikurti ir didesni mokyklų tinklą sudaryti...

Kai Lietuva buvo aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoje Rusijos užgrobita, valstybės panaikinta, tas pats Vilniaus universitetas uždarytas; kai po 1863 sukilimo uždrausta spauda, siautėjo masinės deportacijos ir kitoki persekiojimai, tu visų netolimos praeities faktų joks istorijos daktaras neištrins iš žmonių atminties. Dėl to J. Žiugžda įsakyta netvirtinti, kad taip nebuvo, o tik aiškinti: užgrobė ne rusų tauta, persekiojo ne rusų tauta; tai visa darė caro režimas; caras persekiojo lietuvius, o rusų tauta lietuviams padėjo rengti 1863 sukilimą, padėjo kovoti dėl spaudos, dėl nacionalinio atgimimo. Anot Laurinaičio, tik buržuaziniai nacionalistai, kurie "už dolerius parsidavę Amerikos imperialistam", "stengėsi sutapatinti carizmą su rusų tauta ir visas carizmo kaltes suvesti rusų tautai".

Taigi, pasak Maskvos tarnautojų aiškinimą, carai persekiojo lietuvius, rusų tauta jai padėjo... Priėjęs prie nepriklausomos Lietuvos laikų, Laurinaičis taip per duoda Žiugždos mintis: "Daugiau kaip du dešimtmečius lietuvių tauta buvo atplėsta nuo istoriškai susiklosčiusios rusų ir kitų tautų sandraugos". Bet "Tarybų šalis, rusų tauta ir tuomet nuosirdžiai rėmė lietuvių tautą, tarp tautinėje arenoje gynė jos nacionalinius interesus nuo imperialistų pasikesinimo". Neklausk, kas konkrečiai buvo tie imperialistai ir neminėk 1939 metų slapto protokolo tarp Molotovo ir Ribbentropo, kurie sutarė pasidalinti Estiją, Latvija, Lietuvą, Lenkiją; neminėk (mukelta į 5 psl.)

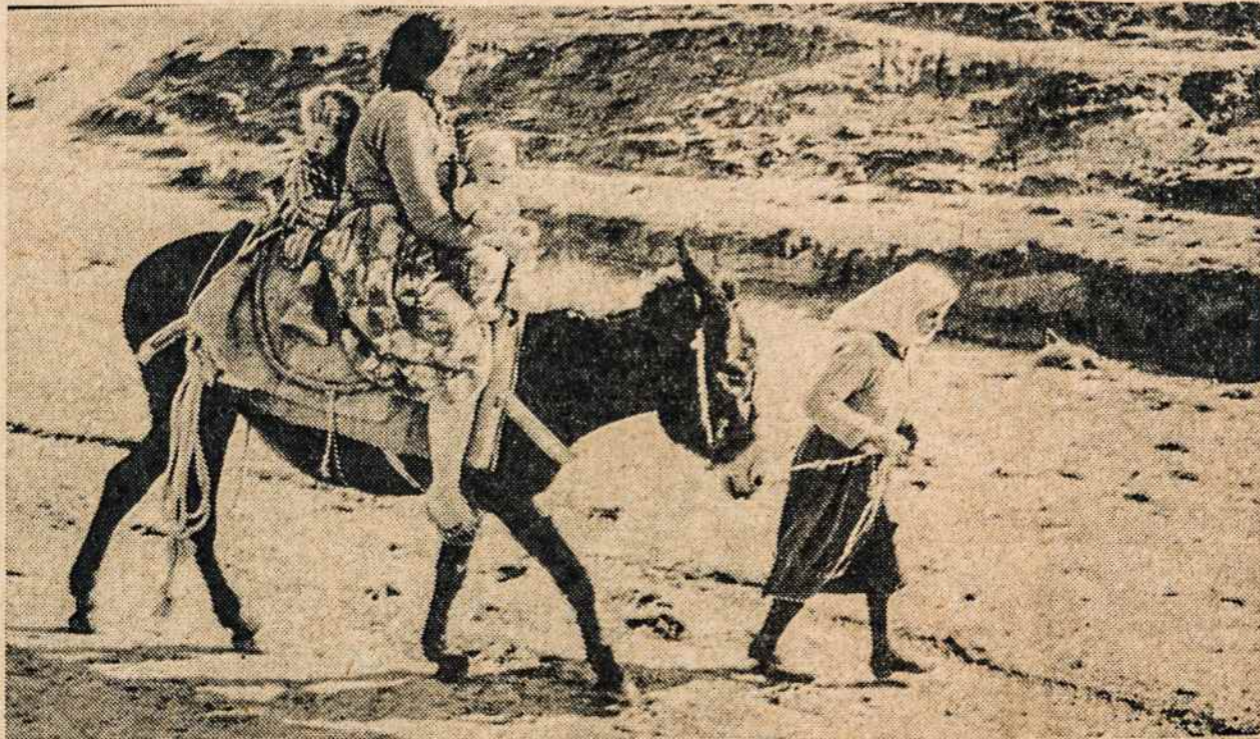
Kipro saloje pralieta nemaža kraujo

(atkelta iš 2 psl.)
liau proteguojami, kad jiems suteikta daugiau teisių, negu priklausė. Turėdami tikrai 17 procentų salos gyventojų, bet 30 procentų atstovaudami parlamente, mokėdžių jie moka tik 4 prc. Įsteigtom kultūrinėm savivaldybėm pritrūko savo inteligentinių pajėgų. Viceprezidento turko veto pradėjo stabdyti darbus, kurie jam atrodė neaukštingi. Arkivysk. Makarijus III atsidūrė replėse: jį veržė konstitucija ir dviejų užsienio valstybių (Anglijos, Turkijos) priežiūra.

Kruvinas lūžis
Praėjusių metų pabaigoje rusėnės nepasitenkinimas prasi-veržė į paviršių. Arkivyskup. Makarijus ėmėsi nelegalių veiksmų pareikšdamas, kad nebus laikomasi sutarties nustatytos proporcijos (70:30), bet faktinės padėties (83:17). Neprįžano ir viceprezidento veto. Prasidėjo neramumai ir kruvini konfliktai, už kuriuos arkivysk. Makarijus neatšakingo negalima laikyti. Padėtis pasidarė įtempta ir tokia lieka, nes suerzintos dvi kaimynės — Graikija ir Turkija, kurios priklauso Nato apsaugos sistemai Europoje. Arkivysk. Makarijus šnekos su Maskva darosi pavojingos. Bet jis teisina: "kai anglai ir amerikiečiai prekiauja su Rusija — tai gerai; kai aš deruosi — prastai".
Grivas vėl akcijoje
Kipre tempiasi santykiai tarp

prezidento Makarios ir gen. Grivo, kuris buvo vadas kovoję prieš Angliją Kipro saloje. Makarijus ieško Maskvos ir Kairo paramos. Jo ministeris susitarė su Chruščiovu, kad Maskva duos ginklų, į Maskvą bus siunčiami kipriečiai apmokyti, kaip ginkalais naudotis.

Generolas Grivas iš Graikijos atsirado vėl Kipre ir pareiškė, kad joks Maskvos ginklas nebus įleistas į Kiprą. Grivas mato, kad Maskvai įsigalėjus, Kipras bus prijungtas ne prie Graikijos, bet padarytas Maskvos satelitu.

ABI TURKŲ MOTERYS, žuvus jų vyrą, bėga su vaikais į saugesnę vietą Kipro saloje.

KOVOTOJAI UŽ LAISVĘ

Dabartinė administracija nusistačiusi testuoti savo neapsisprendimo, nuolaidų ir atogražos politiką

GOLDWATER IR MILLER SIŪLO ŠIUOS POLITIKOS PAKAITIMUS:

- Užtikrinti taiką pasirengimu ir stiprybe
- Vadovauti iniciatyvai prieš komunizmą visam pasaulyje
- Išleisti tinkamus imigracijos įstatymus, kurie įgalintų sujungti šeimas, ir kvotas naujai padalyti taip, kad jos tektų kraštams, kuriems jos yra per mažos
- Imtis visų galimų pastangų atgauti pavergtom tautom laisvę
- Įvesti finansiškai geresnę apdraudos sistemą (Social Security), kuri kiekvienam užtikrintų jam priklausomas išmokas (benefits)
- Sustabdyti vis didėjančią federalinės valdžios kontrolę kasdieniam piliečio gyvenime.

BARRY GOLDWATER

WILLIAM MILLER

SAVO ŠIRDIES GILUMOJE JŪS ŽINOTE, KAD JIE TURI TIESĄ...

Minėkite LAISVĖS SAVAITĘ spalio 25-31

BALSUOKITE UŽ GOLDWATER-MILLER LAPKRIČIO 3

NATIONALITIES DIVISION, REPUBLICAN NATIONAL COMMITTEE, WASHINGTON, D.C.

SALOMĖJA NĖRIS KANKINIŲ BEI PATRIOTŲ RATE

Moteris, Aidai, Draugas, Naujienos, Dirva teberašo apie Salomėją Nėrį, gabią poetę, nelemtai pagarsėjusią kaip Stalino garbintoją ir dėl to virtusią kontraversine figūra lietuvių akyse.

Apologija Salomėjai

Aiduose 1961 Nr. 4, 5, 6 dr. Jonas Grinius davė medžiagą diskusijai. Jo išvada buvo, kad Salomėja Nėris nebuvo "nei bolševikų herojė, nei niekšiška lietuvių išdavikė". Tai išvadai Drauge 1964 rugpjūčio 15, 22, 29 pritarė M. Krupavičius, bet rado, kad J. Grinias kiti teigiamai būvę per daug "kieti", jo reikalavimai S. Nėriai per "griežti". M. Krupavičius ėmėsi J. Grinias per griežtus teiginius atitaisinti, nurodinėjo, kiek ji iškentėjusi savo dvasioj, ir svirio į išvadą: nors Salomėja Nėris ant krūtinės nešiojo raudoną žvaigždę, "jai daugiau rūpėjo Lietuva negu Maskva... Ji pasiliko tikra Lietuvos patriotė". Ji ir į Maskvą, prieš mirtį vykdamas operacijos, atlikusi išpažintį ir priėmusi Svč. Sakramentą.

Apologija M. Krupavičiui

Naujienos atsiliepė taip pat keliuose numeruose dėl M. K. raštų (rugsėjo 4, 5, 9, 10). Svarstė kritikavo M.K. argumentus ir rado, kad jie neįtikiną. Pasikiau svarstė ir ėmė šaipytis, vulgariai sugretindamos "Šiluvos mergelę" su "Alvito mergele", su ironija atsiliepdamos apie M.K.: "Lietuvių rezistenc-

SPAUDA

nės veiklos dvasios vadas ilgametis Vliko pirmininkas, Pasaulyje Lietuvių Bendruomenės chartos kūrėjas, prelatas Mykolas Krupavičius ėmėsi "nustalinti" Salomėją Nėrį "Drauge" kultūroje... Pagyvensime ir pamatysime, kur dar mėgins mus vairuoti rezistencijos vada, patys rezistencinės jėgos netekę. Vliko Rėmėjas".

Po tokio pasisaišymo buvo nuostabu kitos dienos to laikraščio numeryje skaityti pasipiktinimą M.K. išniekinimu: Stasys Lieponis parašė apie Chamą, į kurio rankas patekusi plunksna; retoriškai kėlė pasipiktinimą: "Kur dingo respektas vyresniesiems? Kur pagarba užsitarnavusiems mūsų valstybininkams? Kur nusilenkimas katalikų dvasio vadamams?" Sie pasipiktinimo žodžiai betgi buvo skirti ne pasišaipiusiam iš M.K. "Vliko Rėmėjui", bet Draugo "Spygliam Dygliam". Paskaičius tuos "Spyglius Dyglius", buvo aišku, kad isteriškai parašytas raštas su "chamais", "dergimu", "šlykščiais dalykais" buvo skirtos netiek M. Krupavičiui apginti, kiek atsikaityti su Marijonų provincijolu kun. dr. V. Rimšeliu. Salomėjos Nėries proga kontrabandos keliu buvo įneštas į spaudą neapykantos kupinas kažkoks atsiskaitymas.

Apologija kankiniam

Dirvoje spalio 9 Br. Raila pradėjo taip pat rašyti apie Sa-

lomėją Nėrį ir M. K. vertinimus. Jis vienas iš tų, kurie gali daug ką apie Salomėją pasakyti. Bet palaukiant, iki jis pabaigs, dėmesys verta nukreipti į Drauge spalio 10 dienos A. Rimvydo "Pastabas dėl S. Nėries apologijos". Tai tiesioginis atsiliepiamas į M. K. mintis.

Dėl S. Nėries suklydimo, "dėmės", ir tos "dėmės" nuvalymo:

"M. Kr. teigia, kad "kiti ją (dėmę) užtėskė, bet ją nuvalė ji pati". Kokių būdu? Ar tuo, kad "atliko išpažintį ir priėmė Svč. Sakramentą"? Prieš Dievą gal būt. Dievas juk ir latrui dovanuoja. Bet ar ji nuplovė tą dėmę prieš žmones? Tai buvo galima atlikti kokia nors didelė atgaila, dideliais darbais ar bent viešu klaidos išsizadėjimu. Bet S.N. to nepadarė, ar bent mes iki šiol nieko apie tuos žygius nežinome. M. K. ją lyg teisinga tu, kad ji mylėjusi Lietuvą, "pasiliko tikra Lietuvos patriotė". Bet tai dar nereiškia kaltės išpirkimo. Lietuvą savotiškai mylėjo ir tikri komunistai — Cvirka, Gira ir kt., bet ta meilė nekludė jiems Lietuvą parduoti... O S. Nėris, mylėdama Lietuvą, papiktino Lietuvos mažutėlius (kaip mokytoja ir kaip poetė)..."

Autorius sugretina S. Nėrį ir dr. Praną Meškauską Germaną:

"Buvo lietuvių tarpe susidėjusių ir su žiauriais naciais. Toks bene buvo ir daugeliui žinomas Germanas — Meškauskas. Bet tėvynei atsidūrus tų pačių nacių okupacijoj, jis ją gynė drąsiai, herojiškai... Jis nepabūgo koncentracijos stovyklų, ten pateko ir ten žuvo. Lietuviai laiko, kad jei jis ir buvo klaidą padaręs, tai ją herojiškai išpiko. Gal niekad Lietuva nepasirodė tokia herojiška, kaip per pastarąjį karą ir po jo, davusi ne tik šimtus herojų Reinių, Borisevičių, Būtenų, Lukšų, bet ir tūkstančius mažiau žinomų ar nežinomų didvyrių — vyrų ir moterų. Ak, kas suskaitys šių laikų Lietuvos Pilėnus! Ar ką nors panašaus padarė S. Nėris?"

Dėl to, kai prisimenam, kiek iškentėjo mūsų seneliai, mūsų moterys ir jų kūdikiai Vorkutoje ir Azijos tundrose, tai pasakojimai apie Salių kančias ar nėra anų tikrų kankinių įžeidimas?

VILNIUJE rudens dieną. Nei tų jaunuolių išvaizda, nei rūbai neatrodo vietiniai, o kažin kokių atėjūnų?

Ir kai prisimenam herojiškas kovas ir mirtį mūsų Tėvynės buvo klaidą padaręs, tai ją herojiškai išpiko. Gal niekad Lietuva nepasirodė tokia herojiška, kaip per pastarąjį karą ir po jo, davusi ne tik šimtus herojų Reinių, Borisevičių, Būtenų, Lukšų, bet ir tūkstančius mažiau žinomų ar nežinomų didvyrių — vyrų ir moterų. Ak, kas suskaitys šių laikų Lietuvos Pilėnus! Ar ką nors panašaus padarė S. Nėris?"

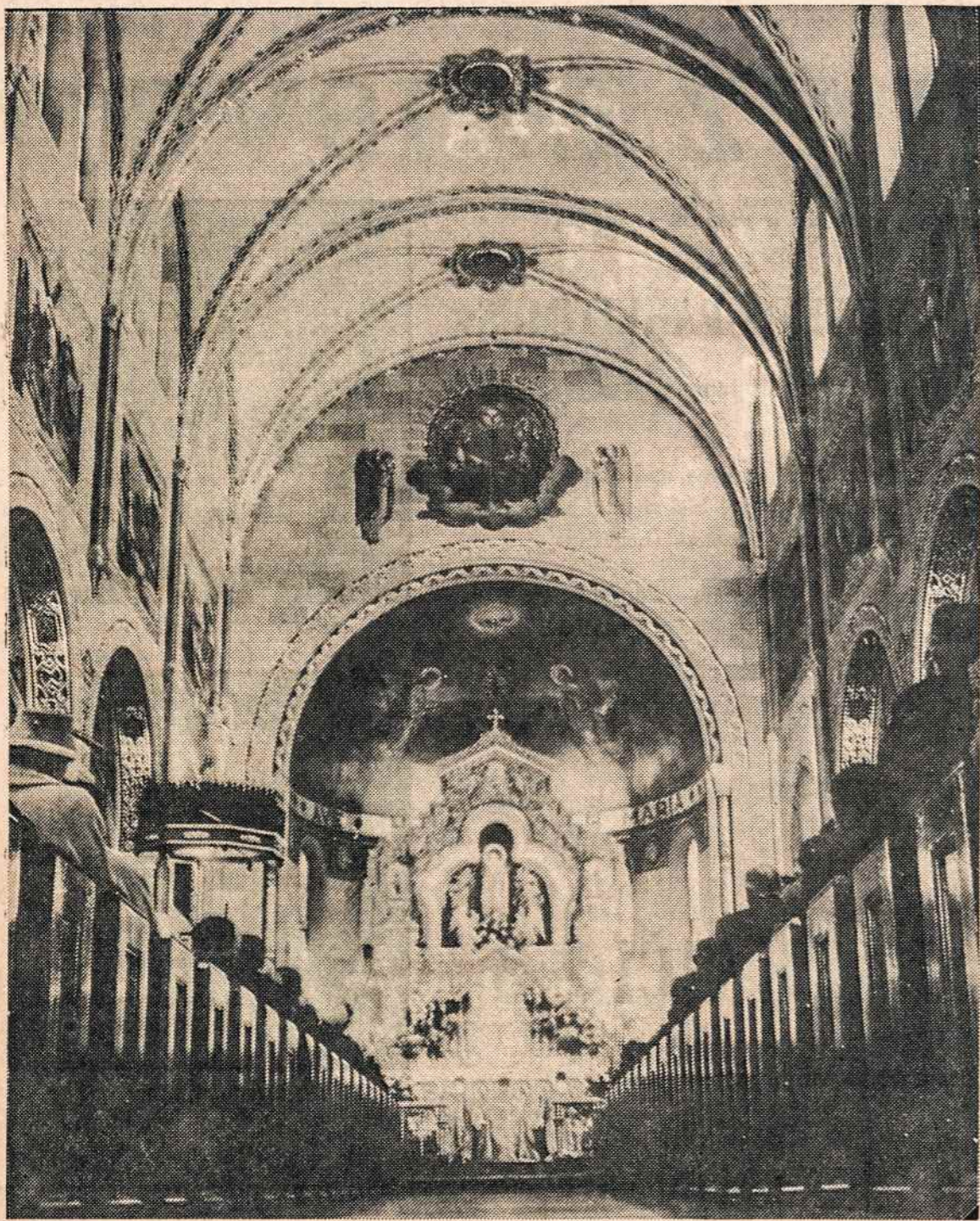
Dėl to, kai prisimenam, kiek iškentėjo mūsų seneliai, mūsų moterys ir jų kūdikiai Vorkutoje ir Azijos tundrose, tai pasakojimai apie Salių kančias ar nėra anų tikrų kankinių įžeidimas?

— Goldwateris kreipėsi laišku į FBI direktorių, kodėl nebuvo patikrinta Jenkinso asmenybė prieš skiriant jį į Baltuosius Rūmus.

— Paroda New Yorke uždarė spalio 18. Paskutinę dieną aplankė 177,467. Nuo balandžio 22 per 6 mėnesius aplankė 27.1 mil. Buvo manoma, kad aplankys 40 mil. Kitais metais paroda bus atidaryta balandžio 21.

palikti juos teisti ar teisinti tiems, kurie bus gal tam daugiau kvalifikuoti".

Išvada verta giliaus susimąstymo.

DIDYSIS altorius ir gotikos skulptai iš vidaus atnaujintoje Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Nuot. V. Maželis.

APREIŠKIMO PARAPIJAI BROOKLYNE 50 METŲ

Judriausia ir lietuviškiausia APREIŠKIMO PARAPIJA Brooklyne šiemet mini savo 50 metų sukaktį. Kartu tai yra jauniausia lietuviška parapija Brooklyne.

Iš tėvynės atvykę lietuviai kūrėsi arti vandens, arti uosto, kur gavo darbo. Taip dabartiniame Williamsburgo rajone, kur yra Balfas, senasis Grand Street, knibždėte knibždėjo lietuviškai besikalbančių žmonių. Sekmadieniais visi rinkosi į Angelių Karalienės bažnyčią. Ji negalėjo visų sutalpinti. Reikėjo žmonėm vargti, net lauke stoviniuoti. Taip ir kilo mintis įkurti naują parapiją šiaurinėje dalyje.

Nors tuometinis Angelių Karalienės parapijos klebonas buvo priešingas, bet žmonės nenurimo: šaukė susirinkimus, lankėsi pas Brooklyno vyskupą, rinko parašus. 1914 metais, kai delegatai su parašais atėjo pas vyskupą, šis pasiūlė perimti iš vokiečių Apreiškimo parapiją su sąlyga, kad išmokės 20,000 dol. skolos. Lietuviai sutiko. Tuo gale 1914 metais ir buvo sulietuvinta Apreiškimo parapija. Pirmu klebonu pa-

skirtas kun. N. Petkus (1914-23), jį pakeitė J. Pauliukas (1923-26), A. Kuodis (1926-29), E. Paulionis (1929-34). Nuo 1934 metų čia klebonauja kun. Norbertas Pakalnis.

Su šia parapija jis glaudžiai susigrišęs. Čia 1916 metais buvo paskirtas vikaru, čia vėl grįžo iš kitų vietų.

Parapija išaugo, nes turėjo savo lietuvišką mokyklą, mokytojus, chorą, vyrų geras parapijos choras, kuriam vadovauja muz. V. Baltrušaitis. Parapijos salėje nuolat vyksta lietuviški renginiai, gi mokykloje veikia lietuviškos šeštadieniškos Maironio vardo mokykla.

Bažnyčia ir kiti pastatai yra gerai prižiūrimi. Praeitais metais gražiai atremontuotas bažnyčios vidus. Remonto darbus atliko dail. Jonas Subačius. Pagrindiniai buvo atremontuotos visos sienų dekoracijos, nepakeičiant senojo piešinio. Darbai, prasidėję vasarą, užsitęsė iki Kalėdų...

Parapijai dabar talkina dar trys kunigai: kun. B. Kruzas, kun. A. Račkauskas, kun. J. Pakalniškis. (b)

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

AR GALIU ATGAUTI PINIGUS, SKIRTUS ŠEIMAI?

Prašau patarti per Darbininką mano reikalui: esame nauji ateiviai. Nuo atvykimo dirbau ir išlaikiau šeimą. Apmokėjau visas namų išlaidas. Išgijome namuką. Vyras savo uždarbį dėjo savo vardu į banką ir taupė. Vaikai, paauge, apsirūpino darbais ir išsiskirstė.

Į koloniją iš kaž kur atsibastė kažkokia moteris ir mano vyras pradėjo su ja draugauti. Namuose prasidėjo peka. Jis nori mane išgyventi iš namų.

Vaikai pataria reikalauti, kad jis man gražintų visus pinigus, kuriuos aš įdėjau į šeimą, nes šeimos išlaikymas priklauso vyrui — tėvui. Be to, kad reikalaučiau savo dabartiniams išlaidymui. Noriu paklausti, kur tuo reikalu turiu kreiptis. Ar galiu gauti atgal savo pinigus, įdėtus į šeimą, ir kokį procentą vyro uždarbio galiu gauti atėity savo išlaidymui.

Žmona, New Yorko valstija

—0—

Atsakymas

Vyras ir tėvas privalo išlaikyti savo žmoną ir mažamečius vaikus. Tokia yra įstatymų jam uždėta pareiga. Tačiau, jei žmona nori dirbti ir prisidėti prie šeimos išlaikymo arba jei ji nori visą šeimos išlaikymo našta nešti ant savo pečių, — ji gali tai padaryti. Įstatymai nedraudžia jai tai daryti. Bendrai, įstatymai nesikiša šeimos reikalais, nes būtų neįmanoma juos sekti ir tvarkyti. Todėl, Tamsta negausi jokių pinigų iš savo vyro už tas šeimos išlaidas, kurias padengė iš savo pinigų savo geru noru.

Kai dėl dabartinio Tamstos išlaikymo, vyras privalo išlaikyti. Tamsta savo uždarbį gali taupyti.

Patarčiau neskubėti ir nesiminti "Kraštutinių" priemonių.

Dažnai šeimos nesantaikos reikalai yra laikinio pobūdžio ir nėra tokie rimti, kaip gali atrodyti. Manysit, kad reikėtų su savo rimtai pasikalbėti. Jei tai negelbės, gali gauti patarimo ir pagalbos iš visokių šaltinių. Kiekviename mieste yra vadinamų "Family Counseling Service", kurie turi visokių ekspertų šioje srityje. Reikia imtis visokių priemonių šeimai išlaikyti. Tik labai išimtiniais ir retais atsitikimais reikia iš pat pradžių imtis tokių priemonių, kurias Tamsta užsimeni.

Beje, nėra "tokio procento" vyro uždarbio, kuris Tamstai priklausytų. Nustatydama sumą žmonai išlaikyti, teismas vadovaujasi visokiomis aplinkybėmis: vyro uždarbio dydžiu, žmonos uždarbio dydžiu ir kitų dalykų.

Worcester, Mass.

Šv. Kazimiero parapijos mokykloje, prasidėjus naujiems mokslo metams, motinų gilda vienai klasei parūpino naujus staliukus ir trijuose kambariuose įrengė langų rezgines (venetian blinds). Seselės Kazimierietės yra dėkingos klebonui kun. J. Bakanui už jo rūpestį mokyklai ir motinų gildai.

Seselė M. Korintija, mokyklą inspektorė, atvykusi iš Chicago, aplankė mokyklą ir buvo patenkinta vaikų padaryta pažanga. Pasidžiaugė, kaip puikiai vaikučiai meldžiasi, gieda ir kalba savo tėvų ir senelių kalba ir kad tos kalbos jie kasdien mokomi.

Kun. J. Bakanui leidus, sesuo M. Korintija aštunto skyriaus mergaites ir mergaites, lankančias aukštesnias mokyklas, supažindino su šv. Kazimiero seselių darbais. Jom buvo rodomi paveikslai ir buvo aiškinama seselių vienuolių gyvenimas. Po filmo mergaitės buvo pavaišintos. Namu išsiskirstė kupinos visokiausių išpuodžių. Duok, Dieve, kad iš jų kas ateitų į vienuolyną, nes dabar darbininkų taip reikia. J.T.K.

San Miguel vienuolyną. Po noviciato pradės teologijos mokslą.

Saulius — klierikas Vincentas — labai gražiai kalba lietuviškai ir yra pasiryžęs savo gyvenimu bei darbu veikti pranciškonų gretose. (a)

KUNIGŲ VIENYBĖ pritaria kultūros centro statybai

Spalio 8 pranciškonų vienuolynė Brooklyne įvyko Kunigų Vienybės New Yorko — New Jersey provincijos susirinkimas, kuriam vadovavo pirminkas prel. J. Balkūnas.

Susirinkime padaryti pranešimai apie Kunigų Vienybės seimą, lietuvių dieną pasaulinėje parodoje, Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavimą New Yorke, Šiluvos koplyčios statybą Washingtone, gimtosios kalbos įvedimą į liturgiją. Plačiai kalbėta ir apie tėvų pranciškonų piniginį vajų.

Tą klausimą nušvietė dabartinis Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininkas Tėvas Juvenalis Liauba. Kadaiše įkurtoji spaustuvė ir vienuolynas Brooklyne dabar reikalauja viešokio arkitokio sprendimo, nes darbo sąlygos tose patalpose nėra higieniškos. Yra sumanymas įsigyti geresnes patalpas vienuolynui ir spaustuvę. Tėv. Leonardas Andriekus, provincijolas, jau atsiklausė Brooklyno apylinkės lietuvių parapijų klebonų ir gavo sutikimą skelbti piniginį vajų. Prieš pradėdamas statyti ar norint ką nupirkti, reikia turėti sutauptų pinigų.

Kun. kleb. N. Pakalnis pasakė, kad tėvų pranciškonų projektuojamas naujų spaustuvės pastatų ir vienuolyno namų įsigijimas nėra pakankamai platus užsimojimas ir todėl lietuvių visuomenėje tai nesukels reikiamo atgarsio. Jei norima, kad vajus būtų tikrai sėkmingas, reikia išeiti į visuomenę su stambesniu ir daugiau imponuojančiu projektu, t.y.,

NAUJOS PLOKŠTELĖS:

Suk, suk ratelį, Vilniaus chorą įdainuota 14 lietuviškų dainų, kaina 4 dol.

Varpas, Toronto choro įdainuota: I-moje dalyje 8 liet. dainos; II-je lietuviškai 6 pasaulinės operos. Kaina 5 dol., stereo 6 dol.

Worcesterio Lietuvių Meno Megėjų Ratelio vadovaujant muz. J. Beinoriui, įdainuota 14 lietuviškų dainų. Kaina \$4.00. Persiuntimui paštu pridėdama 50 centų.

Kreiptis: Darbininkas Adm. 910 Willoughby Ave., Brooklyn N.Y. 11221.

kad tėvai pranciškonai ruošiasi statyti lietuvių kultūros namus Brooklyne ir tam reikalaujanti sukelti apie milijoną dolerių:

Kunigų Vienybės susirinkimas vienbalsiai pritarė (cituojama iš protokolo):

"Tėvai pranciškonai sutiko įtaisyti didžiojo New Yorko ir apylinkės lietuvių visuomenės lietuvių kultūros centrą, kur bus didelė salė, jaunimo veiklai patalpos, spaustuvė ir pranciškonų vienuolynas.

"2. Tam tikslui jie skeibia ir atidaro piniginį vajų, norėdami sukelti apie vieną milijoną dolerių.

"3. Kunigų Vienybė nuoširdžiai pasižada tėvų pranciškonų projektą remti moraliai ir materialiai.

"4. Taip pat Kunigų Vienybė kreipiasi į visus geros valios lietuvius, ragindama juos šį kilnų tėvų pranciškonų sumanymą visais galimais būdais padėti įgyvendinti, o ypač jį remti gausiomis aukomis".

Toliau tame pačiame susirinkime svarstyta Religinės Šalpos reikalai ir iškelta įvairių klausimų bei sumanymų. Po susirinkimo namo viršininkas Tėv. Juvenalis Liauba visus svečius pavaišino. (v.)

KUN. N. PAKALNIS, Apreiškimo parapijos klebonas.

PADEKITE PRANCIŠKONAMS PASTATYTI LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRĄ NEW YORKE

VIENUOLYNĄ - KOPLYČIĄ, SPAUSTUVĘ, PATALPAS LIETUVIŲ VISUOMENINIAM REIKALAM

JAU ATIDARYTAS STATYBŲ FONDAS

Aukos siunčiamos adresu:

BUILDING FUND
FRANCISCAN MONASTERY
680 BUSHWICK AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Dėkinga širdim priimama kiekviena auka

Aukojusieji 1000 dol. tampa garbės fundatoriais, 500 — amžiniais nariais, 100 — fundatoriais; aukojusieji mažiau — rėmėjais. Galima įrašyti ir mirusius (memorial). Aukotojų vardai bus įamžinti pastato garbingoje vietoje ir prisimenami vienuolių maldose bei mišiose.

ĮAMŽINKIT SAVE IR SAVO MIRUSIUS LIETUVIŲ ŠIRDYSE, KURIE NAUDOSIS LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRU

Siunčiu auką statybų fondui \$.....

Pažadu auką statybų fondui \$.....

Įrašau mirusį

Siuntėjas

Adresas

Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible)

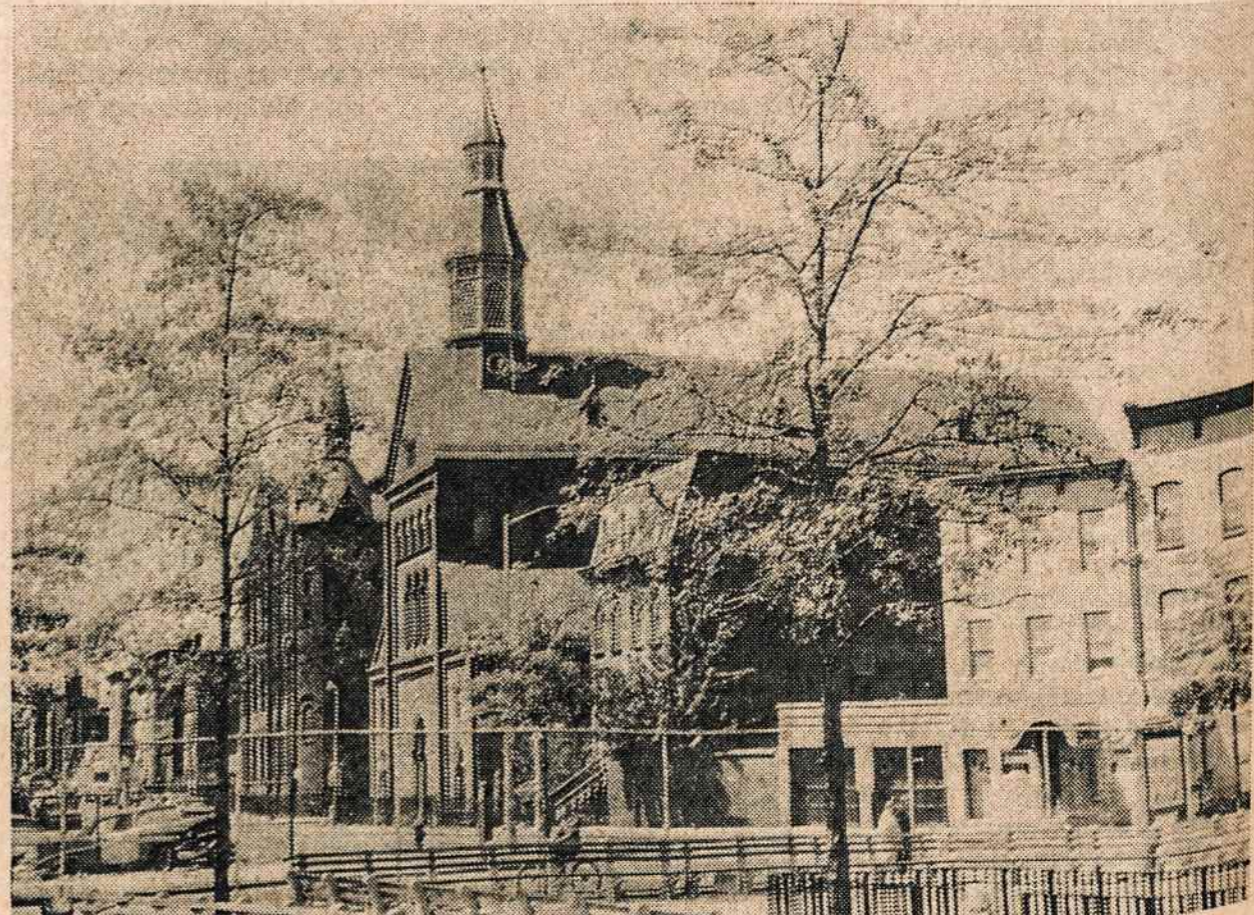
NAUJAS PRANCIŠKONAS KLIERIKAS

Lietuvių pranciškonų provincija vėl padidėjo vienu nariu. Spalio 3 gavo šv. Pranciškaus abitą ir įstojo į noviciatą Saulius Gumauskas. Kaip klierikas jis gavo Vincento vardą.

Saulius Gumauskas — klierikas Vincentas — yra gimęs 1942 Griškabūdžio parapijoje, Vilkaviškio apskrityje. Artinantis komunistam, su tėvais palikto Lietuva. Prasidėjus emigracijai iš Vokietijos, atvyko Ame-

rikon ir sustojo Chicagoje. Čia baigė pradžios ir vidurinę mokyklą. Po to dvejus metus studijavo mediciną ir vienerius metus — humanitarinius mokslus, kol galutinai apsisprendė tapti vienuoliu pranciškonu.

Vasaros pabaigoje Saulius iš Chicago atvyko į Kennebunkportą. Čia labiau susipažino su lietuvių pranciškonų veikla ir siekiais. Atlikti noviciato metų buvo pasiūstas į Kalifornijos pranciškonų provinciją —

APREIŠKIMO parapijos bažnyčia iš lauko. Nuotr. P. Ažuolo.

Gubernatorius kalbėjo lietuviams

Lietuvių tauta turi būti išlaisvinta

Hartford, Conn. — Spalio 10 lietuvių Amerikos piliečių klubo vadovybė surengė savo 54 metų gyvavimo sukakčiai paminėti banketą, kurį atidarė pirmininkas J. Thomas; paskui kalbėjo klubo vicepirmininkas Lionginas Kapeckas, teisėjas Pranas Mončiūnas, advokatas Lev. Mazotas kuris pravedė ir banketo programą. Ilgesnė kalbą pasakė klubo sekretorius Petras Simanuskas, apibūdinamas klubo nuveiktus darbus. Taip pat kalbėjo vienintelis gyvųjų tarpe klubo steigėjas Viktoras Labeckis.

Idomią ir labai reikšmingą kalbą pasakė gubernatorius John Dempsey. Jis prisiminė a. a. prel. Joną Ambotą, kuris pirmasis atsilankė jo, kaip gubernatoriaus įstaigoje. Kalbėjo ir apie Putnamo Nekalto Prasdėjimo vienuolyno seses, kurių didelį lietuvišką darbą yra stebėjęs, bebūdamas daug metų Putnamo majoru. Putnamo ribose yra ir Thompson, Conn. Ten steigiant marijonų vienuolyną buvo kreiptasi į John Dempsey paramos. Iš viso J. Dempsey tiek Putname, Mari-

jampolyje, tiek čia Hartforde gerai pažįsta lietuvių veiklą.

Gubernatorius kalbėjo apie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimus. Vasario 16. Jis leidžias kapitolijuje išskalbinti lietuvių tautinę vėliavą, skelbiant Lietuvos dieną. Pažymėjo kaip jis su šeima Vasario 16 ateina į Sv. Trejybės bažnyčią, išklauso mišią, visa šeima priima komunią. Jis nurodė ir didelį lietuvių įnašą į JAV kultūrą: čia esą lietuvių teisėjų, advokatų, mokytojų, daktarų ir kitų intelektualų.

Jam džiugu, kad lietuviai yra įsteigę tokią svarbią instituciją, kaip ši klubą kuriame jie gali reikšti savo dvasios jėgas gimtąja kalba. **Lietuvių kalba, anot gubernatoriaus, turi būti gyva, kaip ir lietuvių tauta, o Lietuvos valstybė — išlaisvinta.**

"Aš esu imigrantas," toliau kalbėjo John Dempsey, "iš Airijos, ir mūsų kraštai turi daug bendrą".

Su didžiausiomis ovacijomis publika palydėjo gubernatoriaus kalbą.

Kiek pavėluotai atvykęs sen. Thomas Dodd taip pat pasakė

lietuvių adresu svarbią kalbą.

Prie gražiai užtiestų stalų visi buvo skaniai pavaišinti. Hartfordo ir New Britaino jaunimas pašoko keletą tautinių šokių. Akomponavo muz. Jurgis Petkaitis; paruošė mokytoja K. Marijošienė. Vėliau visi šoko, grojant smuikų muzikai. Pirmąjį šokį sušoko gubernato-

rius John Dempsey su klubo pirmininko žmona Mrs. John Thomas.

Klubo valdyba gubernatoriui įteikė dovaną — knygą "Palik ašaras Maskvoje" anglų kalba.

Pažymėtina, kad gubernatoriaus sūnus John Dempsey Jr. lankė ir šiais metais baigė sv. Trejybės lietuvių aukštesniąją mokyklą.

Reikia pabrėžti, kad šis klubo banketas praėjo puikiai. Linkėtina, kad klubas ir dažniau duotų panašių rengimų.

J. Bernotas

LIETUVAIČIŲ SESERŲ INSTITUTAS

Spalio 9-11 įvyko L.S.I. devintasis suvažiavimas Sv. Kazimiero seserų vienuolyne, Villa Joseph Marie, Newtown, Pa. Dalyvavo visų keturių kongregacijų generalės, mokyklų inspektorės ir kitos atstovės.

Dvi pagrindines paskaitas skaitė prelatas V. Balčiūnas: "Liturginis atgimimas" ir "Mūsų praeiglis". Liturgijos bei pašaukimo reikalus prelatas stengėsi pritaikyti seselių mokytojų naudai. Į paskaitas atsilankė prel. J. Valančiūnas ir kun. dr. K. Širvaitis, vietos kapelionas.

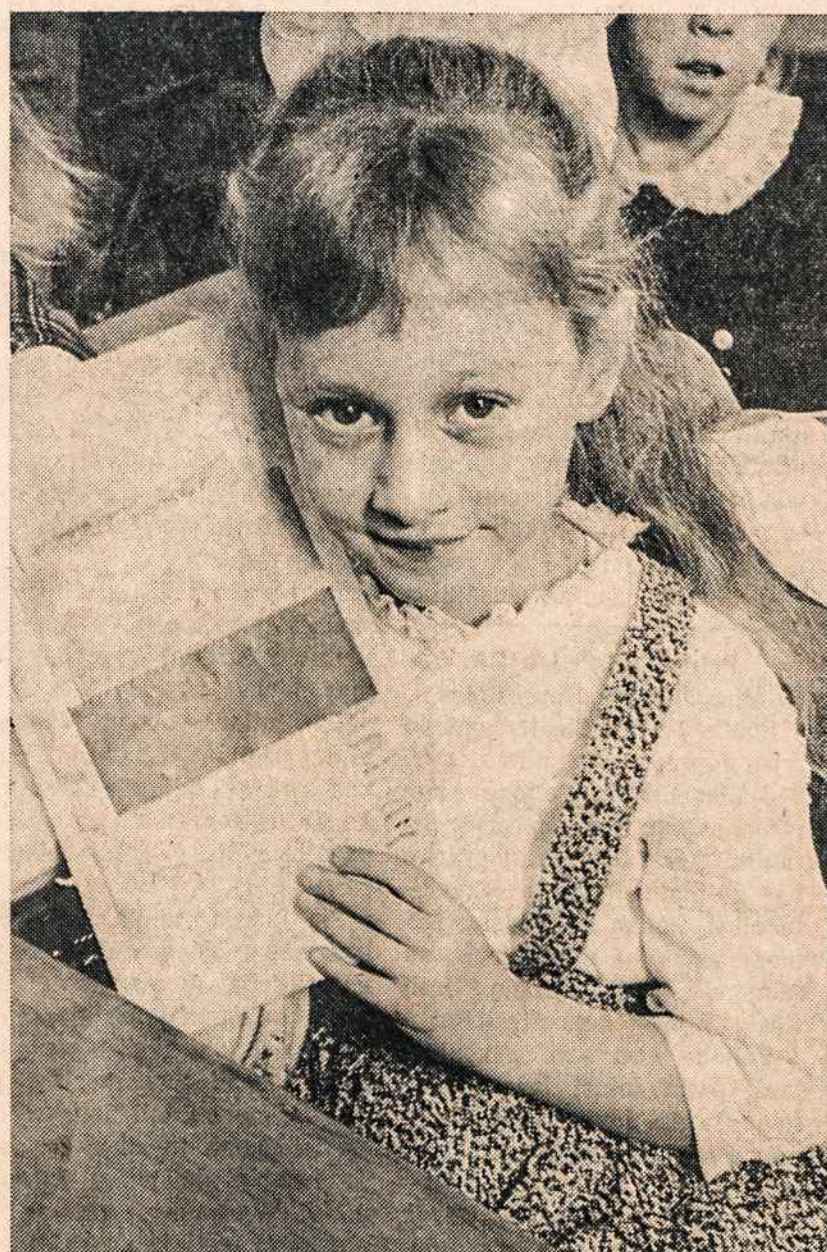
Privačiuose posėdžiuose seserys susipažino su atskirų kongregacijų reikalais ir peržvelgė numatytus bendrus uždavinius. Motina Adorata referavo apie Chicagoje įvykusį susirinkimą pašaukimų reikalui. Buvo panag-

rinėti su šiuo klausimu susiję sunkumai. Inspektorės referavo apie savo kongregacijų lituanistinį mokymą.

Posėdžiams pasibaigus, išrinkta nauja valdyba. Ją sudaro: pirmininkė Motina M. Elžbieta, Nukryžiuotojo Jėzaus seserų generalė, sekretorė Sesuo M. Aloyza, Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolijos, išdininė Sesuo M. Gabrielė, prancišketė. Sekantis suvažiavimas numatytas po trijų metų Nekalto Prasdėjimo vienuolyne, Putnam, Conn.

Suvažiavimo dalyvės pasveikino motiną M. Gertrūdą, sv. Pranciškaus seserų generalę, kuri šventė savo vienuoliškojo gyvenimo auksinį jubiliejų.

Visos dalyvės didžiai įvertina Newtowno seserų kazimie-

MAIRONIO mokyklos Brooklyne parenkiamosios klasės mokinė džiaugiasi sulipdžiusi lietuvišką vėliavėlę. Nuotr. R. Kisieliaus.

riečių nuosirdumą ir vaišingumą ir dėkoja ypač motinai M. Adoratai ir motinai M. Juozai.

IŠ VISUR

— Sv. Alfonso lietuvių parapija Baltimorėje, kaip praneša Baltimorės arkidiecezijos savaitraštis "The Catholic Review", spalio 9 paskelbęs apyskaitą surinktų misijom aukų, stovi pirmoje vietoje tarp visų arkidiecezijos parapijų. Bendra aukų suma siekia 123.260.092. Arčiausiai stovi sv. Juozapo vienuolynas Baltimorėje su 13, 345.46 bet, kaip matome, savo suma negali būti lyginamas. Dar yra keturios parapijos, kurių aukos peršoka 10.000 dol. Sv. Alfonso lietuvių parapija, kuriai vadovauja prel. dr. Liudvikas Mendelis, yra aukščiausioje garbės vietoje (Banner Parish).

— Dr. Eliziejus ir Julija Draugeliai, gyv. San Paulo, Brazilijoje, spalio 24 mini 50 metų savo vedybinio gyvenimo. Mišios jų intencija bus lietuvių jėzuitų koplyčioje. Dr. Eiliziejus Draugelis, gimęs 1888 Sūduvoje, išėjęs medicinos mokslus Maskvoje, studentuodamas buvo vienas iš ateitininkų organizacijos kūrėjų-pirmųjų ir Ateities redaktorių. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo Marijampolės miesto burmistras, vidaus reikalų ministru, sveikatos departamento direktoriu, Lietuvos seimo nariu, Kalvarijos psichiatrinės ligoninės direktorium ir k. Jis žinomas ir savo plunksna. Rašęs anksčiau įvairiems laikraščiams, dabar kai kada parašo Darbininkui.

— Marija Mackevičienė-Sležvičiūtė mirė Chicagoje spalio 10. Palaidota sv. Kazimiero lietuvių kapinėse spalio 14. Nuiludime liko vyras prof. Mežys Mackevičius ir trys dukros. Velionė buvo Lietuvos ministerio pirmininko Mykolo Sležvičiaus augintinė, brolio dukra.

— Aukos L.I. Tautos Fondui. Generaliniam konsului Jonui Budriui mirus, vietoj vainiko, jo atminimui kovoję dėl Lietuvos laisvės pagerbti, Tautos Fondui per Dr. D. Krivicką Washingtono aukojo: po 10 dol. — K. ir B. Skirpai, D. ir G. Krivickai, L. ir E. Kačinskai, B. Paramskai; po 5 dol. — Vl. Viliamas, V. Trumpa, J. Andriušis ir 3 dol. — V. Jackūnas.

— Hartfordas, Conn. Connecticuto valstijos lietuviai sudarė lietuvių respublikonų komitetą, kuris pasiryžo raginti balsuoti už tuos kandidatus, kurių užsienio politiką vestų prie greitesnio Lietuvos ir kitų pavergtųjų kraštų atvadavimo. Komitetą sudaro: pirmin Z. Strazdas, adv. L. Mazotas, dr. P. Vileišis, V. Bražėnas, A. Gruzdis ir J. Rygelis.

DR. V. RAULINAITIENĖ PASKIRTA VETERANŲ LIGONINĖS DIREKTORE

Dr. Valerija Raulinaitienė paskirta veteranų ligoninės direktore (Chief-of-Staff) Downey, prie Chicagos, Ill. Tai yra pirmą moteris, kuri pasiekė tokios aukštos vietos veteranų ligoninėse, kurių iš viso Amerikoje yra 169. Jos žinioje bus visos ligoninės gydymas. Ligoninė yra didelė, 2467 lovos, kuriose guli psichiškai sergą žmonės.

Dr. V. Raulinaitienė šioje ligoninėje dirba nuo 1954 metų, kurį laiką vadovavo moterų neuro-psichiatros skyriui, o paskutinius dvejus metus vadovavo programai, kuri rūpinasi naujais gydymo metodais.

Ji yra gimusi Lietuvoje, Kaune baigusi medicinos mokslus, iš Lietuvos su savo vyru pasitraukė 1944 metais, gyveno Vokietijoje tremtinių stovyklose, 1949 atvyko į Ameriką, dirbo Detroito, Des Moines, Iowa įvairiuose ligoninėse. 1954 perėjo į psichiatrijos skyrių ir pradėjo dirbti Downey. Jos vyras tarnauja Great Lakes Naval Training Center prie Downey, gi dukterė Rūta studijuoja Illinois universitete.

MASKVOS KULTO TARNAUTOJAI

(atk: lta iš 3 psl.)

minėk, kad Sovietai dar sumokėjo Hitleriui Judo grašį už Lietuvos pietinę vakarinę juostelę... Tokių faktų priminimas erzins žiugzdą ir Laurinaitį, ir jie ims kalbėti apie buržuazinius nacionalistus ir Amerikos dolerius. Bet jeigu jie dar negavo iš Maskvos nurodymo, kaip reikia aiškinti Stalino ir Hitlerio imperializmo sąmokslą, tai gali pasinaudoti aiškinimu apie skirtumą tarp rusų tautos ir carizmo. Ir šiuo kartu žiugzda su Laurinaičiu galėtų sakyti: tai padarė visai ne rusų tauta; ne rusų tauta padarė sąmokslą, ne rusų tauta mokėjo pinigų Hitleriui; tai padarė nukrypėlis nuo partijos Molotovas, padarė Stalinas, didžiausias niekšas, sadistas, žudikas, kaip jį demaskavo ir pasmerkė draugas Chruščiovas... Ne rusų tauta...

Tik jau toliau neklausk: o kas buvo tas draugas Chruščiovas, ar tai ne tas pats Stali-

no draugas ir asmeninis jo sekretorius? ...

Laurinaitis duoda žiugzdos žvilgsnį į ateitį: "Nėra pasuvaly jėgos, kuri galėtų iškreipti lietuvių tautą iš pasirinkto šviešaus tarybinio kelio su didžiaja rusų tauta..." Taip, ir ateities perspektyvoje žvelgiant atgal, rodysis: praėjo Stalino kultas, praėjo Chruščiovo kultas, praeis ir Maskvos kultas, ir Maskvos kulto tarnautojai sudėti į kvislingo galeriją. O istorijos daktaras, naujas daktaras, aiškina: kad Lietuva buvo 1940 metais užgrobita ir per visą laiką kolonialistiškai išnaudojama, buvo kalta ne rusų tauta, bet nauji Rusijos carai — Leninas, paskui Stalinas, paskui Chruščiovas; rusų tauta, negalėjo parodyti net užuojautos persekiojamiems lietuviams, nes pati rusų tauta buvo stipriai prislėgta ir nutildyta Lenino, Stalino, Chruščiovo carizmo.

DAIL. V. K. JONYNAS skulptūra — Kryžiaus Kelių stotis (detalė). Skulptūra išstatyta Gallery International Clevelande, Paroda atidaryta spalio 16 ir tęsis visą mėnesį.

Rinkime BARRY GOLDWATER

JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ PREZIDENTU!

WILLIAM E. MILLER VICEPREZIDENTU!

Tai vyrai, kurie ves kovą prieš komunizmą visame pasaulyje. Jie sieks išlaisvinti pavergtus kraštus, žinoma, ir visomis priemonėmis spaus Sovietų Sąjungą, kad ši pasitrauktų ir iš Lietuvos. Jie sieks Jungtinių Amerikos Valstybių ūkinės gerovės, sudarydami tam tinkamas ir palankias sąlygas.

Senator Barry Goldwater

Respublikonų partijos konvencijos San Francisco 1964 liepos mėnesį priimtoje platformoje tarp kitko sakoma:

LAISVĖ PAVERGTOM TAUTOM

Už žmonių laisvę

Žmoniškumas vėl kamuojamas seno klausimo: ar žmogus turi gyventi garbingai ir laisvai paklusdamas Dievui, ar jis turi būti pavergtas; ar žmonės valdžioje yra tam, kad kitiems tarnautų, ar dėl to, kad savuosius slėgtų valdydami? Šis klausimas prašosi mūsų naujo sprendimo.

Laisvė užsienyje

Amerika privalo siekti laisvės visame pasaulyje, nes tai gyvybinė sąlyga tikrajai žmoniškumo pažangai, visuotiniam teisingumui ir Amerikos žmonių saugumui. Tokiai politikai didžiausiu iššūkiu yra ateistinis imperializmas — komunizmas. Mūsų tautos vadovybė turi būti vertinama pagal jos nusistatymą komunizmo atžvilgiu, nuo ko priklauso Amerikos nepriklausomumas ir net išlikimas.

Tasai nusistatymas — laisvės pergalė. Negali būti nei taikos nei saugumo, kol šis tikslas nepasiekiamas. Kol komunistų vadai savo ideologija yra nusikreipę valdyti pasaulį, negali būti ko nors mažesnio už aną tikslą. Tai pats didžiausias Amerikos užsienio politikos bandymas. Jis turi būti atlaikytas. Čia ant svarstyklių statoma žmogiškoji laisvė bet kurioje žemės vietoje.

Karo pavojaus sumažinimas

Tiktai dinamiška strategija, siekianti pergalės, kada imasi iniciatyvos kovoję už laisvę atmeta nuolaidas ir nesutinka trauktis, mažina branduolinio karo pavojų (risk). Karui užpuolikai sugundo tautos svyravimas, bet ne jos tvirtumas. Prisitaikymas, bet ne prieštaravimas padrasina priešą liktis priešišku ir agresyviu.

Congressman William E. Miller

Komunizmo pavergtieji

Respublikonai iš naujo pabrėžia jau seniai žinomą savo nusistatymą, vedantį į eventualų išlaisvinimą komunistų dominuojamų tautų Rytų Europoje, Azijoje ir Lotynų Amerikoje, kaip Vengrijos, Lenkijos, Rytų Vokietijos, Cekoslovakijos, Rumunijos, Bulgarijos, Albanijos, Latvijos, Lietuvos, Estijos, Armėnijos, Ukrainos, Jugoslavijos (su jos serbais, kroatais, slovenais), Kubos, Kinijos žemyno ir daugelio kitų. Mes smerkiame mažumų persekiojimą, kaip antai, žydų anapus komunistinės sienos.

Mes galime pasitikėti, kad BARRY GOLDWATER ir William E. MILLER įgyvendins teisingumą mūsų valdžioje, kad jie išlaikys taiką tautiniu budrumu. Gražins valdžios kontrolę žmonėms. Užtikrins kiekvienam darbo žmogui teisingą atlyginimą. Taip pat įves mokesčių sistemą, pagal kurią kiekvienas mokės tik tiek, kiek jis iš tikrųjų turėtų mokėti. Balsuokime už

BARRY GOLDWATER į prezidentus WM. E. MILLER į viceprezidentus

Balsuokime už visus Respublikonų partijos kandidatus, nes tik respublikonai teisingai supranta šios šalies ūkinius bei politinius ir taip pat pavergtųjų tautų reikalus. Kai demokratų kandidatas į prezidentus žada, jei bus išrinktas, tuoj pasimatyti su Chruščiovu... Respublikonų kandidatas žada kovą už išlaisvinimą pavergtųjų. Visi respublikonai pasižymi ilgalaikė kova prieš komunizmą, už žmonių laisvę ir gerovę.

LAPKRIČIO 3 BALSUOKIME UŽ RESPUBLIKONŲ KANDIDATUS.

BALSUOKIME EILEJE A

NEW YORK STATE REPUBLICAN PARTY — ALL AMERICAN COMMITTEE, LITHUANIAN DIVISION

Apie rinkimus

Partinė šeima

Duktė, kurios partinės pažiūros skyrėsi nuo tėvų, gavo iš motinos tokio turinio laiška: "Kadangi mes tave labai mylime, tai tėvas ir aš prašome, kad palauktum grįžti namo, kol pasibaigs rinkimai".

Visi laisvieji už mane

Vienas kandidatas į senatūrus susirinkime kalbėjo: "Gatvėse jūs matote mano priešininko pavardę prilipdytą prie automobilio užpakalio. Aš neturiu tiek pinigų, kad galėčiau ant visų automobilio užpakalių savo pavardę lipdyti. Bet žinokite: jei automobilis važiuoja be tokio 'stikerio' (o jų labai daug), tai jie visi už mane".

le'komieji

Rinkimų metu visur ant sienų matome kandidatų paveikslus. Viena šeima užvažiuoja į gazolino stotį, visą aplipytą kandidatų į gubernatorių paveikslais. Septynerių metų sūnus ir klausia: "Tetuk, ar tu žmonių policija ieško gyvų ar mirusių".

Kas mums padėjo?

Demokratų kandidatas giriasi, kad jo partija labai daug padėjo naujai įsikuriančiom nepriklausomoms valstybėms Azijoje ir Afrikoje. Vienas iš klausytojų paklausė: "O kas padėjo Amerikai, kai ji pasiskelbė nepriklausoma liepos 4?"

Nauja partija

Gallupo instituto agentas pasakambina į duris ir klausia šeimnininko. Norėtų sužinoti, kokiai partijai jis priklauso. Moteris šurkščiai atsako: "Kokiai dar partijai jis gali priklausyti, jeigu mes esame vedę. Jis priklauso man".

—0—

MINTIES ŽERUCIAI

Dievas gali lengvai sutaisyti sudaužytą žmogaus širdį, jeigu Jam atiduodamos visos dalys (M. Stanton).

Patarimų per daug klausti kitų žmonių, tai juos gundyti klysti ir jus klaidinti (Al. Volker).

Tikėjimo žmonija nereikia pamesti. Žmonės yra kaip marios. Jei pasitaiko vienas kitas purvinas lašas, tai jūra dėl to nepasidaro srutų bala (Gandhi).

Save pažinti nėra jau taip sunku, bet kartais gali būti labai nemalonu (J.B.).

Gamtos paskutinės paslapties mokslas niekada negalės atidengti, nes dalimi gamtos ir tuo pačiu jos paslaptį yra pats mokslininkas, kuris nori visas paslaptis žinoti, slėpdamas savašias (M. Planck).

Nugirstų kalbų kartojimas gana dažnai nesiskiria nuo melo (Ancymas).

Niekam netikintis, nei Dievui nei velniui, vis tiek ieško moters, kuri jam tikėtų (A).

MUZIKOS ŽINIOS KVIEČIA

Pranešimas visiem muzikamdirigentam lietuvių chorų nariams. "M.Z." prenumetatoriam, A.L.R.K. Varbonininkų Sąjungos nariams ir visiems muzikos mylėtojams.

Praeitais metais, rugsėjo mėnesį, per spaudą ir laiškais kviečiau užsiprenumeruoti vieningai lietuvių kalba leidžiamą muzikos žurnalą. "Muzikos žinias". Į tą kvietimą atsiliepė nemažas skaičius asmenų. Metų laikotarpyje išėjo keturi "M. Zinių" numeriai (3-4 Nr.-dvigubas). Dabar jau atspausdintas

PHILADELPHIA, PA.

Mirė Juozapa Rimgailienė. Spalio 14 nuo širdies smūgio mirė Juozapa Rimgailienė, gyv. 318 Wharton St. Velionė Amerikon atvyko prieš pirmąjį pasaulinį karą ir čia išgyveno virš 50 metų. Buvo du sykiu ištejęsusi. Paliko nuliūdusius šeimos narius — 4 dukteris su šeimomis, sūnų Antaną, brolių Kostą ir brolių kun. Stasį Raila.

Velionė visą savo gyvenimą buvo pasiukojojusi šeimai, lietuvių tautai ir katalikų tikėjimui. Pragyveno savo amžėlį gera darydama. Turėjo nepaprastai jautrią ir gailestingą širdį. Šeipdavo kiekvieną vargę esantį ir sielojo kiekvieno, ypač lietuviu vargais. Kai reikėdavo paramos ir pagalbos, ypač tremtiniam ar Lietuvoje kenčiantiem, ji pirmoji atėdavo pagalbą. Nebuvo turtinga, bet iš savo santaupų rėmė Bažnyčią ir Lietuvą. Kun. Stasys Raila yra ypatingai dėkingas savo seserei, nes dėl jos gerumo galėjo mokytis, atvyko Amerikon ir pas ją buvo jo namai. Su visais šeimos nariais gliai pergyvena netekimą savo mielos Juozapos.

Velionė palaidota spalio 19 iš šv. Kazimiero parapijos bažnyčios šv. Kryžiaus kapinėse, kur jau ilsisi du jos vyrai ir 3 sūnūs. K.R.

WATERBURY, CONN.

Moterų Sąjungos 43 kuopa spalio 11 minėjo 50 metų sąjungos išikūrimo sukaktį. Rytė 11 val. mišias parapijos bažnyčioje aukojo kun. P. Sabolis. Per mišias buvo bendra komunija.

Vakarienė buvo 5 val. parapijos salėje. Atsilankė gražus būrys svečių ir sąjungiečių. Pelnas bus paskirtas parapijos naudai. Maldą sukalbėjo kun. E. Gradeckas, programą scenoje paruošė kompozitorius A. J. Aleksis. Vyrų kvartetas sugiedo Amerikos ir Lietuvos himnus ir dar keletą dainelių. Solo padainavo solistė Marcelė Andrikytė, (ji padainavo Moterų Sąjungos himną ir keletą dainelių. M. Digimienės anūkė Shirley Dress paskambino pianu.

Po vakarienės buvo gražių kalbų. Kalbėjo M. Jokubaitė iš New Haven, Conn., kun. Edmundas Shambaris, neseniai atvykęs iš Japonijos. Radijo valandėlės vedėjas J. Adomaitis ir kiti. Vakarienė baigta maldą kurią sukalbėjo kun. E. Gradeckis. M.D.

naujas pirmas "M. Z." numeris ir visiems prenumetatoriams išsiuntinėtas. Todėl prašau visus prenumetatorius man prisijusti vėl po du dolerius. Visi prenumetatoriai gaus po keturis "M. Z." numerius su muzikiniais priedais.

Taip pat prašau visų chorų valdybų ir dirigentų parinkti prenumetatorius "M. Z." iš chorisčių ir muzikos mylėtojų. Yra chorų, kurie yra užsisakę "M. Z." po 10, 15, 20 ir daugiau egzempliorių.

Be to, labai džiugi žinia paskelbta Darbininko 61 Nr., kad Lietuvių Kunigų Vienybės seimas, įvykęs rugsėjo 8 d. Maspethe, nutarė paremti Vargonininkų S-gos leidžiamą "Muzikos žinias". Sąjunga labai dėkinga už toki nuosirdumą ir pagalbą. "M.Z." labai reikalinga.

Sia proga tenka pažymėti, kad pagal Vargonininkų S-gos konstituciją (8 paragrafą) Sąjunga gali turėti narių rėmėjų. Pakartotinai kviečiu visus lietuvius, mylinčius muziką, palaikyti šį vienintelį lietuvių kalba leidžiamą muzikos žurnalą. Taip pat prašau visus Vargonininkų S-gos narius prisijusti S-gos nario metinį mokesį po du dolerius už 1964 metus. Pini-gus čekius prašau siųsti šiuo adresu: Pranas Ambrasas, 1322 Giddings Rd., Cleveland, Ohio 44103.

Pranas Ambrasas
A.L.R.K. Vargonininkų
S-gos išdininkas

Putnamo SAS draugovės veikla

Trys mėnesiai praėjo, ir vėl susirinko būrys studentų Putnamo sodyboje.

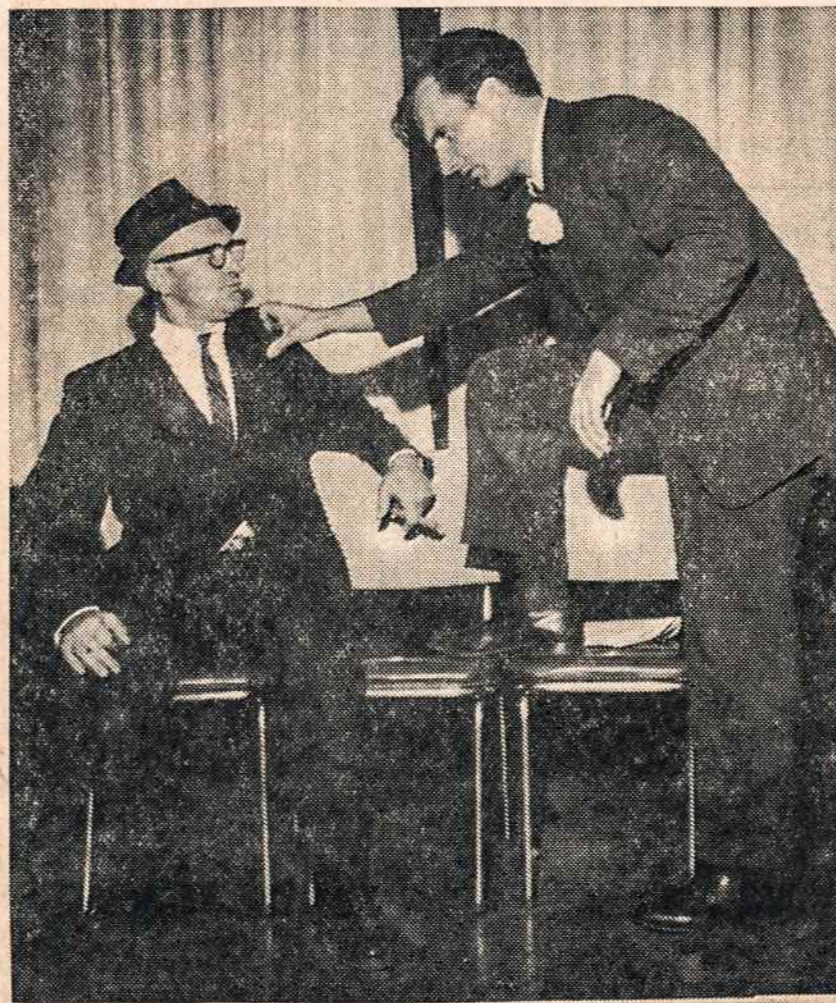
Grįžo pilns energijos ir atsivežė daug naujų idėjų, planų, ir užsimojimų. Nepraėjus nei vienai savaitei nuo mokslo metų pradžios, studentės atei-tininkės sušaukė pirmą šių mokslo metų susirinkimą. Jame išrinko naują draugovės valdybą: pirmininkė Regina Petrikonytė, sekretorė Vita Noreikaitė, išdininkė Virginija Totoraitytė. Draugovėje šiais metais yra penkios narės ir viena kandidatė. Visos yra pasiruošusios sunkiam mokslo darbu.

Po rinkimų buvo sustatyta nauja metų veikla, kol kas labai bendroji formoj. Čia įeina: moksleivių ruošimas išodžiumi ir perėimui į studentų eiles; bendradarbiavimas su artimesnėm draugovėm kartu su skaučių draugove; susirinkimai kartą į mėnesį, metinė šventė pavasarį.

Kadangi draugovė veikia tik mokslo metu laiku, tai vasarą studentės, grįžusios namo, prisidėjo prie savo vietos draugovių veiklos. Viena draugovės narė aplankė SAS stovykla Dainavoje ir savo išpuščiais pasidalino su kolegėm.

Nors skaičiumi esame maža draugovė, tačiau žadame darbą vykdyti gyvai ir tuo pačiu linkime visom kitom draugovėm sėkmės ir energijos metų veikloje.

V. Noreikaitė

ED. ALBEE "svėryno istorijos" repeticijoje, vaidina aktorai Algis Zemaitytis ir J. Jasinskas. Veikalas iliustruos režisierės Beatricės Kleizaitės-Kerbelienės paskaitą apie teatrą spalio 24 Bostono kultūros klube. Nuotr. B. Kerbelienės.

Pedagoginio Lituanistikos Instituto STUDENTŲ PRAŠYMAS

Malonus šio prašymo skaitytoju!

Nors Institutas jau pradėjo mokslo metus, bet dėl visokių kliūčių ligi šiol dar negalėjo įsigyti net pačių reikalingiausių veikalų, kaip Lietuvių Enciklopedijos, einamųjų autorių raštų, žodynų ir kitokios reikalingos literatūros. Ligi šiol tokia literatūra verčiamas tai pasiskolindami vienais iš kito, tai iš dėstytojų ar kitų asmenų. Tų mokslo priemonių neturėjimas pačiame Institute mus gerokai įjvargina ir menkina darbo kokybę.

Siekdami įsigyti pačių reikalingiausių lituanistinio mokslo

veikalų bibliotekėle, ir kreipiamės į jus, prašydami būti tokios bibliotekės išigijimo rėmėju, paskiriant tam tikslui tik vieną dolerį.

Jei mūsų siekimas jums atrodytų paremtinas, savo įnašą malonėkite siųsti Instituto išdininko kun. dr. J. Kubiliaus, S. J., vardu šiuo adresu: 5620 S. Claremont Ave, Chicago, Illinois 60636. Visų rėmėjų pavardės įrašomos Instituto macenatų knygoje.

Su nuosirdžia pagarba Instituto studentų vardu

Mykolas Druga
Kristina Grabauskaitė
Remas Sakadolskis
Dalia Valatkaitytė
Šarūnas Valiukėnas

LAWRENCE, MASS.

Šv. Pranciškaus parapijos bažnyčioje nuo spalio 11 giedotas mišios-suma būna 8:30 v. ryte. Per sumą gražiai gieda mokyklos vaikų choras. Chore dalyvauja apie 90 mokinių. Anksčiau suma buvo 9:30, o dabar tuo laiku būna skaitytos mišios lietuviams. Mišiose įterpiamos maldos ir lietuviškai. Kitose skaitytose mišiose įterpiama anglų kalba jau nuo vasario mėn.

Parapijos klebonas prel. P. Juras, kaip Kunigų Vienybės pirmininkas ir mišiolų bei ritualu liet. kalba paruošimo komisiijos narys, susirūpinęs kaip tiksliau ta darbą atlikti. Tuo reikalu buvo net į Chicago nusiskridęs.

Besilankant kun. Broniui Liubinui, Vasario 16 gimnazijos direktoriui Bostone ir apylinkėse, prel. P. Juras gimnazijos statybos reikalavimams paruošė 100 dol., o kun. Kaz. Kuzminskas 20. J. Sk.

APLEISTU VAIKU

TĖVAS

Andrea Azzena praėjusio karo metu po lėktuvų atakos ėjo pro sugriautus Romoj namus. Griuvėsiuose nugirdo vaiko verkimą. Jis sustojo ir klausėsi, vaikas vis verkė. Tėvai buvo žuve. Paėmęs vaiką, nunešė į pagalbos punktą, bet jo verksmas vis skambėjo ausyse.

Karui pasibaigus, Romos darbininkų vargingam kvartale Quadrage Azzena išgijo namelius ir pavertė juos prieglauda apleistiem vaikam. Azzena renka iš gatvės vaikus, kuriuos tėvai pameta. Yra tam prieglaudų ir policija, bet tos įstaigos surištos su formalumais: kieno vaikas, kas jį apleido, kodėl atsidūrė gatvėje be pagalbos?

Azzena nieko neklausia, bet pri-glaudžia ir paskui aiškina. Neseniai jis priglaudė berniuką, kurio tėvas atsidūrė kalėjime, o motina ligoninėje, gi vaiko nebuvo kam globoti (B).

ITALAS ANDREA AZZENA su savo globojamais vaikais.

Norite geros meniškios fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKU

'vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų: norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Patikima ir žinoma firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą leidžiamiems siuntiniams į USSR — PRANEŠA:

Eilėje garantuojamų užsakymų sovietinės gamybos prekėms, kaip tai: AUTOMOBILIAMS, SALDYTUVAMS, TELEVIZIJOS APARATAMS ir kt., pats gavėjas gali pasirinkti dovanas už bet kokio dydžio sumą.

Jūs taip pat galite užsakyti MAISTO PRODUKTŲ DOVANAS giminėms, esantiems USSR. Pristatymas skubus iš produktų sandėlių esančių SOVIETŲ SAJUNGOJE.

Kainos prieinamos.

Katalogų prašykite bet kuriame mūsų skyriuje arba Vyriausioje Įstaigoje:

45 West 45th Street
New York, N. Y. 10036; Room 1101
Tel.: CI 5-7905

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuoju! Išpardavimas nepaprastai žemom kainom atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuose:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N. Y. C.

Krautuves atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuose kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytas, spalvotas, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų pilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientams. Prašome užėiti ir pasižiūrėti.

Marianopolio Rėmėjų Seimelis

Marianopolio Tėvų Marijonų mėninių seimelis — šeimyniškas susirinkimas — šv. Kristaus Karaliaus šventėje, sekmadienį spalio 25.

Ivykusis kovo 5 gaisras mus visus skaudžiai paveikė. Mūsų gerųjų geradarių užuojauta ir greita pagalba bei pažadas ateityje visomis jėgomis mums padėti kuo greičiausia atstatyti, mus Tėvus Marijonus ramina ir ragina toliau tęsti mūsų svarbų darbą Dievo garbei ir mums pavestųjų sielų išganymui.

Šiame seimelyje bus patiekti nauji planai ir atliekos pramatyti darbai. Pradome Jūs, siūlydami ir patarimus.

SEIMELIO DIENOTVARKĖ:

11:00 ryto šv. Mišios ir pamokslas

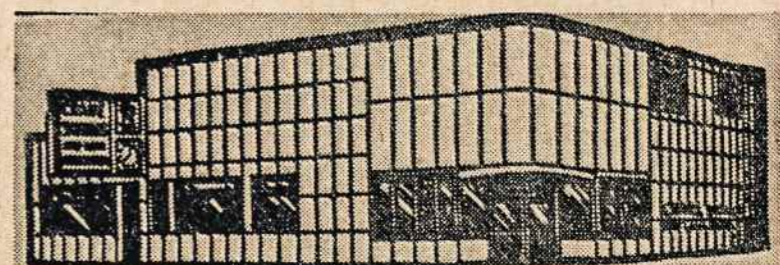
12:30 popiet pietūs dalyviams

1:30 popiet seimelio posėdžiai

Užsibaigus posėdžiams palaiminimas šv. Sakramentu ir užkandžiai. Pasitikėdami Dievo Apvalžda ir mūsų Siluvos Marijos globa, žinome, kad mūsų Rėmėjai-Geradariai mus neapleis mūsų nelaimės valandoje. Tėvų Marijonų ir Marianopolio Rėmėjų valdybos vardu kviečiame visus mūsų geradarius dalyvauti.

MARIANAPOLIO TĖVAI MARIJONAI
TĖVAS VALENTINAS ATKOCIUS, MIC Vyresnystis

CRANE SAVINGS & Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres

47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083

Nemokamai vieta automobiliams

4 1/2%

ON INVESTMENT ACCOUNTS

Mokame nuo 1962 metų vasario 1 dienos Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį. Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d. Prašome aplankyti naują mūsų namą VALANDOS: Pirmą ir ketvirtį 9:00 ryto — 8:30 vakarų. Antrą ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakarų; šeštadienį 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

New Haven, Conn.

Pradėjo darbą liuanistikos mokykla

Jau keliolika metų New Haveno veikia šeštadieninė liuanistikos mokykla. Ją išlaiko ir remia Liet. Bendruomenės apylinkė. Mokyklai veikti sąlygos geros. Vis atsiranda pasiūventusių liuanistikams reikalams mokytojų, kurie vienintelę laisvą nuo kitų darbų savaitės dieną, šeštadienį, skiria liuanistikos jaunimo auklėjimui. Mokyklai patalpomis nemokamai naudotis leidžia klebonas kun. A. Zdanavičius, kas labai palengvina apylinkės kuklius finansinius išteklius.

Siais metais mokykloje pasikeisdamos dirba trys mokytojos Vaisnienė, Lipčienė ir Ivaškienė o žaidimų ir tautinių šokių mažuosius moko Danutė Kronkaitytė.

Minėjo auksinį sukaktį

Moterų Sąjungos 33 kuopa New Haveno gražiai paminėjo savo veiklos 50 metų jubiliejų. Tai vienas iš seniausių šv. Kazimiero parapijos liuanistikų organizacijų.

Nuo pat kuopos įsisteigimo iki šiol jai vadovauja nepaprastos energijos, sumanumo ir išvermės pirmininkė Marytė Jokubaitė, o sekretoriauja jau 29 metus M. Ramanaušienė. Apie šias dvi veikėjas sukasi visas kuopos gyvenimas. Nebūna parapijoje tokio parengimo prie kurio sąjungietės neprisidėtų savo darbu ar aukomis. Ir kitos organizacijos, kaip Altas ir Bendruomenė, esant reikalui, iš sąjungiečių, o ypatingai iš pirmininkės M. Jokubaitės, visuomet sulaukia nuoširdžios talkos.

Švėsdamos savo veiklos sukaktį, sekmadienį, rugsėjo 27, kuopos narės dalyvavo pamaldose, o 6 val. vakare parapijos svetainėje įvyko jubiliejinis banketas. Dalyvavo parapijos kelb. kun. A. Zdanavičius ir apie 150 svečių.

Kuopos pirm. M. Jokubaitė trumpai nupasakojo kuopos veiklą nuo įsisteigimo ir dėkojo atsilankiusiems už paramą. Jubiliejaus proga sveikino SLA 142 kuopos pirm. Z. Merkevičius, Bendruomenės pirm. A. Grudžys ir Moterų Sąjungos Connecticuto valstyjos direktorė M. Digimienė iš Waterburio. Skania vakariene svečius vaišino šeimininkė A. Plečkaitienė, talkininkaujant kitoms kuopos narėms.

Linkime sąjungietėms ir jų vadovybei su tokia pačia energija ir toliau dirbti šios parapijos ir liuanistikų gerovei. **Š.**

Parduodamas vienos šeimos namas iš 7 kambarių su moderniška įrengtu rūsiu. Vieta: 159 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. Informacijom kreiptis tarp 5-8 val. vakarais AP 7-2343.

Išnuomojamas nedidelis namas liuanistikų apyventame rajone vienam arba dviem senesnio amžiaus žmonėms. Kreiptis Great Neck, N.Y., tel. HU 2-1316.

Išnuomojami 2 arba 1 kambarys apstatytas baldais. Kiekvienas kambarys turi atskirą šaldytuvą ir elektrinę plytelę. Kreiptis VI 7-5834.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:

GLer.more 2-2923

PASAKŲ pasaulyje pasitaiko ir tokių baktų... Nuotr. V. Maželio

KEPENŲ LABORATORIJOS

DR. A. GRIGAITIS

Kepenys sveria tris svarus; jos yra dešinėje kūno pusėje po šonkauliais. Tai nuostabi laboratorija. Sakoma, kad jos atlieka 500 funkcijų. Bet laikui bėgant, atrandama vis naujų. Apie visas kepenų funkcijas nėra galimybės parašyti. Čia prisiminsiu tik svarbesnes.

Kepenys turi įtakos ir baltymų, riebalų ir angliavandenių virškinimui ir apykaitai. P v z., pusryčiam suvalgom bekono rieketė. Tos bekono rieketės riebalai duoda darbo kepenim, vėliau tulžiai, o dar vėliau žarnom. Kepenys gamina tulžis drauska, kuri reikalinga riebalams virškinti, o žarnų svyrai tirpdina riebalus ir paverčia riebaline rūgštimi, kuri gali būti gražinta į kepenis ir panaudota kūno riebalų atsargai.

Virškinamajame trakte bekono proteino — baltymas plyšta į sudėtinės amino rūgštis, kuri vėliau virsta proteino plazma. Ši reikalinga kaip statybinė audinių medžiaga. Proteino nuodingas liekanas kepenys paverčia šlapumu, kurį inkstai išmeta iš organizmo laukan.

Raumenų darbe kepenys turi didelės reikšmės. Dirbant raumenim, reikia energijos, degamos medžiagos. Čia pagalbom ateina kepenys. Kepenys yra savotiškos formos cukraus sandėlis. Čia glikogenas jei reikia, virsta tobulesne cukraus forma gliukoze — raumenų degamą medžiagą, kurią kraujas išnešioja po visą kūną kaip energijos šaltinį. Raumenims dirbant, gliukoze po sunaudojimo virsta pieno rūgštim. Ši rūgštis dideliu kiekyje nuodytų žmogaus organizmą. Čia vėl pagalbom ateina kepenys.

Paketė į organizmą, įvairūs nuodai — chemikalai, alkoholis, — galėtų pakenkti sveikatai. Ir čia į pagalbą ateina kepenys. Jos neutralizuoja nuodus ir pašalina juos iš organizmo.

Kepenys gamina specifines medžiagas kovoti su papuolusiais ir žmogaus kūną virusais — bakterijom. Be tų kovotojų net mažas spuogelis galėtų nuvesti žmogų į kapus.

Kas sekundę žmogaus kūne miršta 10 milijonų kraujo raudonųjų kūnelių. Jie turi būti pakeisti naujais. Kepenys ateina talkon, Kepenys naujiem kraujo kūneliams duoda geležį.

Susižeidus būtų galima numirti, jei nebūtų nustabdomas kraujavimas. Čia pagalbom ateina vėl kepenys, gamindamos fibrinogeną, protrombiną, kurie padeda kraujui krešėti. Kai tik kepenys nusilpsta, nusilpsta ir gamyba kraujo krešėjimo faktorių ir gali atsitikti kraujo išsiliejimai virškinamojo trakto kanale. Kepenys padeda palaikyti hormonų pusiausvyrą. Kepenys yra vitaminių A, B, D, K, kurie reikalingi sveikatai palaikyti.

Iš šio trumpo aprašymo matyti, kokių svarbių pareigų turi kepenys. Todėl žmogus turi kiek galima saugoti jas ir nepažeisti jų sveikatos, vengti alkoholio, vengti apsinuodijimo, ypač chroniui, nevalginti kepenų netinkamu maistu.

Kepenim susirgus, reikia tuojau kreiptis pas gydytoją. Dar neseniai kepenų sunkesnis susirgimas, pva., cirozė, reišė mirtį. Dabar gi ir tokiam loginiui galima prailginti gyvenimą, ypač jei ligos pradžioje pradėdama gydytis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Nerima Narutė — RELIKVIJOS, eilėraščiai, išleido Lietuvių Dienų leidykla, 72 psl., aplanki piešė P. Jurkus, kaina 2 dol.

Lituanistika Pennsilvanijos universiteto bibliotekoje, Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje leidinys, medžiagą parūpino dr. V. Maciūnas, spaudai paruošė prof. St. Dirmantas, M. Krikščiūnas, dr. P. Mačiulis, lėšomis parėmė dr. P. Jaras, prof. A. Milaknis, 119 psl.

Short Story International, balandžio ir gegužės mėn. numeriai, abiejuose numeriuose yra liuanistikos novelė, vienam J. Grušo — Kelionė su klūtimis, antroje — St. Zobarskio — Palaiminimas.

Parengimai New Yorke

Spalio 24 — Lietuvos vyčių 12 kuopos šokiai Aušros Vartų par. salėje Manhattane.

Spalio 25 — Kristaus Karaliaus šventės minėjimas Apreiškimo parapijos salėje. Rengia Kat. Federacijos apskritis.

Lapkričio 7 — Great Necko vyčių šokiai Atsiminymo parapijos salėje Maspeth.

Lapkričio 14 — Skautam remti komiteto rudens ballus Maspetho parapijos salėje.

Lapkričio 21 — Chicago liuanistikų satyros teatras "Antrasis kaimas" Show Boat salėje Brooklyne.

Lapkričio 26 — Liet. Atletų Klubo rudens ballus George Washington viešbutyje Manhattane.

Lapkričio 26-29 — Dail. A. Tamošaitienės kūrinių paroda Apreiškimo parapijos salėje; rengia L. Dantų Gydytojų draugija.

Numatomus parengimus pranešti S. DZIKUI, 89-17 97th St., Woodhaven, N.Y. — tel. VI 7-5113.

Padėka

Mirus mano žmonai Onai, giminėms ir visiems prieteliams, kurie ją lankė logoje ir užjautė bei palydėjo į amžino poilsio vietą, bei gražius laidotuvių vainikus, gėles ir už užprašytas mišias už velionę, nuoširdžiai visiem, jos ir savo vardu, dėkoju

Liūdintis vyras
Pranas Yakštas

Richmond Hill, N.Y.

RIMTAS kandidatas į jaunučių futbolo komandą...

TO PLACE,
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Call LO 3-7291

REAL ESTATE

Model open Sat. and Sun. Plainview
M & M HOMES
New models, 4 bedroom Colonial, 1 1/2 baths, \$24,750, 4 bedroom. Hi-Level Ranch, 1 1/2 baths, \$23,990 — everything included. Directions: L.I. Expressway to So. Oyster Bay Rd., right to Woodbury Rd., left to model. Builder. 516 WE 1-8035-1577.

Queens Village North, Our Lady of Lourdes Parish & School, completely detached, Colonial, modern kitchen, wall oven, counter top range, tiled bath, finished basement with bar, w/w carpeting, storms - screen throughout, garage; many recent improvements. Save brokers fees. Principals only. HO 8-4327.

RESTAURANT

MEI TING RESTAURANT

2 East Jericho Tpke.
Huntington Station, L. I.

CHINESE-AMERICAN CUISINE
at its very best
Wines and Liqueurs
Facilities for small private Parties
Members of Diners' Club
For reservations call HA 3-5937

DISPLAY

WORLD WIDE AUTO SERVICE
Seventh Ave., Cor. 65th Street
Bay Ridge, Brooklyn

"Winterize" your car now! With Mobil products. Very moderate charges, work guaranteed. Pick-up and delivery, Road service. Foreign car specialists. — Call SH 5-9751

PEPPERMINT LOUNGE

Open Daily and Sunday
from 11:00 AM

128 W. 45th Street
New York City
Call CI 5-9363

WILSON FLOOR WAXING CO.
123 W. 142 Street, N. Y. C.
GENERAL HOUSE CLEANING
Reasonable Rates
Very Reliable
Fast — Prompt Service
Call AD 4-1395

Ekonomistas Juozas AUDENAS a) padeda Investavimų Fondų šėmuisi, b) sudaro planus jaunesniem žmonem sistematiniai taupyti ir atiečiai kapitalus ugdyti, c) sudaro planus pensininkams, santaupų turintiems, papildomų pajamų gauti. 109 Warwick St., B'klyn, N. Y. 11207; tel. TA 7-9518, LA 4-6484

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON, MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.
Vedėjas P. VIŠCINSKI
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7 meg. iš WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.
Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
šeštadieniais 8:45 iki 9:45 v.v

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGONAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GAIGALAS
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
Howard 7-4176
šeštadieniais nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO — banga 1240-1000 kic.
Ved. ANT. PALIULIS
321 Robinwood Road
pran. Edv. Melnikas
Sekmad. — nuo 12:30 - 2 val. p.p.

CHICAGO, ILL.
SOPHIE BARCUS — šeimos radijo programos. Radijo stotis WOPA — Oak Park, Ill. AM 1490 kic.; FM 102.7 megac. kasdien 10-11 val. r.; šest. - sekm. 8:30-9:30 val. r.; Liuanistikos vakaruškos pirm. 7-8 val. v.

Bendromis jėgomis kurkime stiprią pelningą instituciją!

LITAS INVESTING CORP., Inc.

Maloniai kviečia prisidėti prie bendrovės plėtimosi perkant LITAS Akcijas. Litas bendrovė akcininkų kapitalą investuoja pelningai iki 12% ir konservatyviai į trumpalaikes — užtikrintas pasikolas, pirmos ir antrus "mortgage", namus ir t.t. Progai pasitaikius, nedidelė kapitalo dalis yra investuojama ir į Akcijų Biržą.

Visais akcijų pirkimo reikalais prašome kreiptis:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799 arba
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-0997
Darbo valandos: šokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 val.

— HAVEN REALTY —

JOSEPH ANDRUSIS — Real Estate — Insurance

Apraudoimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų parduotuvoms, apraudo, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 9 val.; Šeštadieniais iki 6 val popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA

Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADZIŪNAS, sav.

36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y.
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ

RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų... Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-3544

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

GYTAUTAS BELECKAS Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami palaidotuviui pietūs. Pirmos rūšies liuanistikas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519
SALE VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM IR KITIEM POBOVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089

JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynu, degtinių, konjakų, midų
šventėms bei kitokioms progoms

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
91-15 Woodhaven Blvd., Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554

Papigintomis kainomis primame užsakymus

VESTUVĖMS ir POBOVIAM

Pristatome į namus liuanistikus skilandžius ir sūrius

We take all orders special price for Weddings and Parties Home-Made Bologna

JAU 22 METAI!

WEVD LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VALANDA

ŠEŠTADIENIAIS NUO 5.00 6.00 V.P.P.

DIREKTORIUS JOKUBAS J.

STUKAS

1264 WHITE ST. HILLSIDE, N. J.
WAVERLY 6-3325, AREA CODE 201

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916
Vienuolynas GL 5-7068

Antrasis kaimas — Chicago's lietuvių satyros teatras, užkviestas New Yorko studentų skautų, vaidins lapkričio 21 d. 7 val. vak. Show Boat restorane (814 Jamaica Ave.). Sokiam gros R. Butrimo orkestras. Pelnas skiriamas lietuvių kultūros židinio statybai. Kas norėtų gauti geresnes vietas ir staliukus, kreipiasi į Seldą Nemickienę, 86-02 76 Str., Woodhaven, N.Y., telef. MI 2-2117.

Aušros Vartų parapijos salėje Manhattane (570 Broom St.) Lietuvos vyčių kuopa spalio 24 d. 8 val. vak. rengia šokių ir kviečia atsilankyti visą lietuvišką jaunimą.

Ar Amerikos užsienių politika abiejų partijų ta pati? Jei ne, tai kuriais klausimais jos skiriasi? — Tokiu klausimu bus pradėtos diskusijos — simpoziumas, kurį rengia L.F. bičiuliai lapkričio 1 d. 4 val. p.p. Apiešimo parapijos salėje. Įėjimas laisvas.

Lietuvių Kultūros Židinio statybai New Yorke aukojo: kun. Vl. Budreckas 100 dol., Brooklyn, N.Y.; Jonas ir Stefanija Makauskai 10 dol., Brooklyn, N.Y.; Matas Zujus 10 dol. Wilkes-Barre, Pa.; A. Aleksis 10 dol., Waterbury, Conn.; Tomukas Dižpinigaitis, suprasdamas šio centro reikalingumą, nors būdamas vos 10 metų, aukojo 10 dol.;

Dailininkas Kazimieras Zoromskis paaukojo du paveikslus vertės 1000 dol.

Visiems aukotojams pranciškoniškai reiškia nuoširdžią padėką ir kartu prašo visus prisidėti savo aukomis.

Kan. M. Vaitkus, iš Peace Dale, R.I., atvykęs į Balfio seimą, lankėsi Darbininko redakcijoje.

Koncertas Town Hall
Spalio 25 sekmadienį, 5:30 v.v. Town Hall salėje Manhattane koncertuoja du solistai: Norma Auzin — smuikininkė ir Ronald Leonard, čelistas. Smuikininkė yra latvaitė, gimusi New Yorke, Brooklyne, smuku pradėjo groti būdama 7 M. Buvo žymi smuikininkė latvių bendruomenėje. Yra baigusi Juliard muzikos mokyklą, koncertavo Carnegie salėje su simfoniniu orkestru, gastroliavo JAV ir Kanadoje. Dabar groja Rochesterio filharmonijoje. Ronald Leonard, čelistas, amerikietis, Rochesterio filharmonijos narys, Eastman muzikos mokyklos profesorius, koncertavęs Town Hall praeitais metais laimėjęs tarptautinę premiją Budapešte kaip čelistas. Jis yra vedęs smuikininkę Normą Auzin.

Kristaus Karaliaus šventės minėjimą rengia A.L.K. Federacijos New Yorko ir New Jersey apskr. valdyba spalio 25 sekmadienį, 12 val. Apiešimo parapijos salėje. Valdyba kviečia visus ateitininkus — sen draugius, studentus ir moksleivius, — visus N.Y. vyčius, skautus, visas lietuvių Moterų New Yorke organizacijas, jaunimą ir kitus organizuotus ar neorganizuotus lietuvius tame paminėjime gausiai dalyvauti. Paaukokiame vieną valandėlę Pasaulio Valdovo pagerbimui, susirinkę visi kartu nors vieną kartą per metus. Po trumpos kalbos bus meninė dalis, kurią atliks New Jersey ir New Yorko jaunimas. Būtų gerai, kad visos, ypač jaunimo, organizacijos dalyvautų pamaldose organizuotai arba bent atsistų į bažnyčią savo vėliavas.

Lietuvių organizacijų atstovai maloniai kviečiami atsilankyti į posėdį spalio 23, šeštadienį, 8 val. vak. Darbininko palatose. Tėvai pranciškoniškai suteiks platesnių informacijų apie savo naujas statybas ir kultūros židinio steigimą. Kas norėtų dar prieš posėdį pasinformuoti, skambinti rytais Darbininko administracijai GL 2-2923, vakarais GL 5-7068.

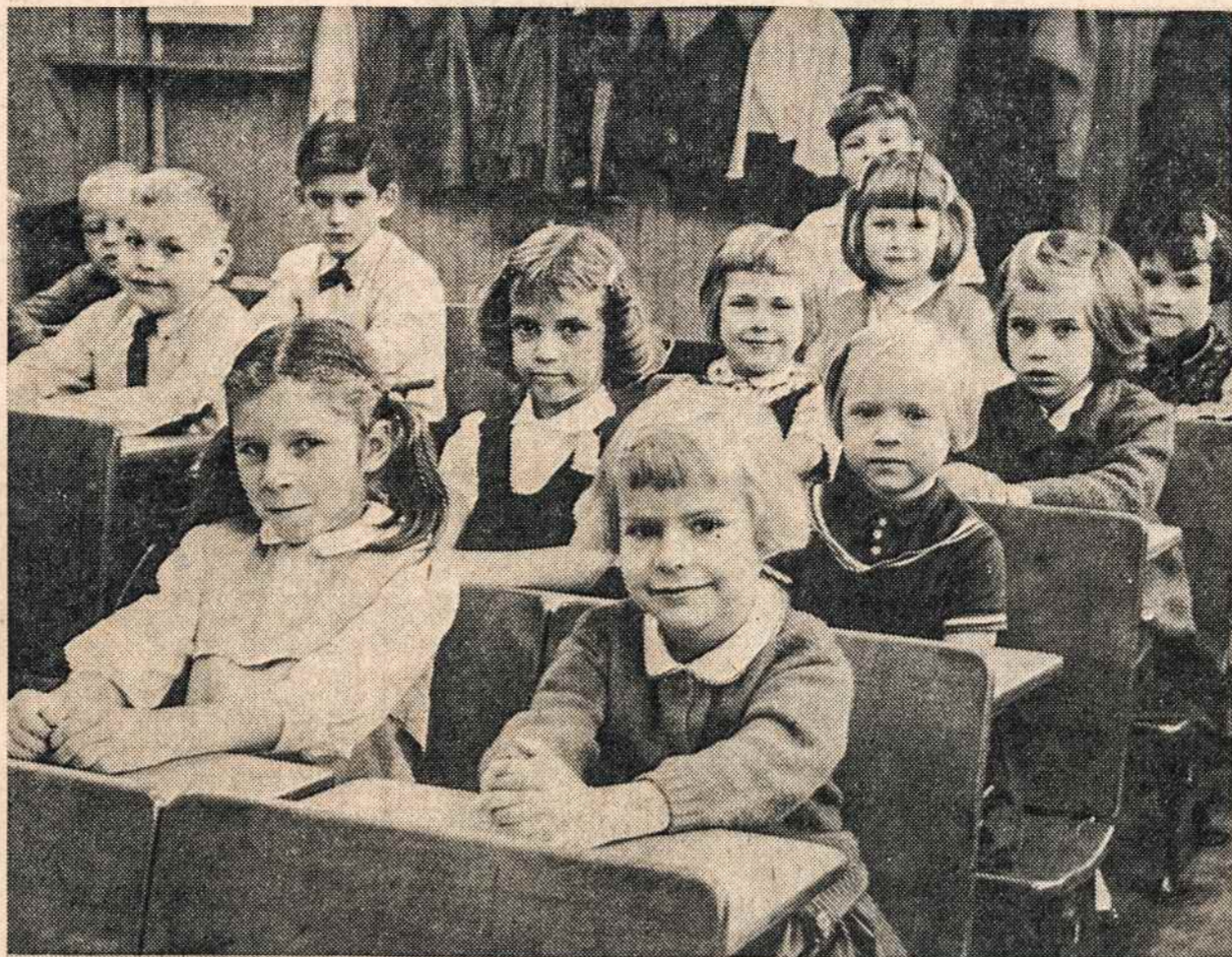
Anna Laniewsky 70 metų gyv. Brooklyne, mirė spalio 13. Palaidota spalio 17 iš Angelių Karalienės bažnyčios šv. Karolio kapinėse. Paliko dukrą Eleoną su šeima ir du sūnus — Jurgį ir Andriejų. Laidotuvėmis rūpinosi Šalinskų laidotuvių įstaiga Woodhavene.

Česlovas Grincevičius, rašytojas, iš Cicero, Ill., atvykęs į New Yorką apžiūrėti pasaulinės parodos, lydimas P. Ažuolo, lankėsi Darbininko redakcijoje.

Angelių Karalienės parapijos Amžinojo Rožančiaus metinis susirinkimas bus spalio 25 tuojau po 8 v. mišių, kurios aukojamos už draugijos nares. Susirinkimas bus parapijos salėje, bus rinkama valdyba. Baigiama kavute.

Albinas Dzirvonas, uolus Balfio veikėjas, atvykęs iš Chicago, dalyvavo Balfio seime, buvo išrinktas jo pirmininku. Po seimo dar pasiliko keletą dienų New Yorke, svečiavosi pas Balfio reikalų vedėją kun. L. Jankų, aplankė pažįstamus. Taip pat lankėsi ir Darbininko redakcijoje.

Tėv. Juvalis Liauba, O. F. M., Brooklyno viršinininkas, sakė pamokslus 40 valandų atleiduose šv. Jurgio parapijoje. Atlaidai prasidėjo spalio 18, ir baigėsi spalio 20.

MAIRONIO šeštadieninės mokyklos pirmo skyriaus mokiniai pamokos metu. Nuotr. R. Kisieliaus.

LAISVĖS VARPO KONCERTAS BOSTONE

IZIDORIUS VASYLIŪNAS

Spalio 10 Bostone, Lietuvių Piliiečių Draugijos salėje įvyko Laisvės Varpo koncertas. Koncertui buvo pakviesta dainininkė Lilija Sukytė iš Toronto, Kanados ir aktorius Algimantas Zemaitaitis iš Waterburio, Connecticut. Akompanavo pianistas Vytenis M. Vasyliūnas iš Somerville, Massachusetts.

Solistės L. Sukytės programą sudarė arija iš operos "Iphigene en Tauride" (Glucko), Mondnacht ir Waldesgespraech (R. Schumanno), Befreit ir Caecilie (R. Strausso), Ežerėlis (V. Jakubėno), Rods parpušiu ir Aš per naktį (K.V. Banaičio); Čia dar tilpo priedo Ne margi sakalėliai (J. Tallat-Kelpšos). Antrąjį dalyje dainininkė išpildė Tykiai, tykiai Nemunėlis

Anatolijus Kairys, "Diagnozės" komedijos autorius, buvo atvykęs pasižiūrėti, kaip Brooklynno vaidintojų trupė suvaidino jo veikalą. Ta pačia proga apsilankė ir Darbininko redakcijoje.

Mykolas Molyvas išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo registruoto architekto teises New Yorko valstybėje. Architektas M. Molyvas dirba Skidmore, Owings ir Merrill Manhattane, N.Y.

N.Y. Liet. Dantų Gydytojų D-jos susirinkimas bus spalio 25 d. 4 v. popiet. dr. Reginos Saldaitienės bute, 88-24 85th St. Woodhavene važiuojant Jamaica linija iki Forest Parkw. Be svarbių einamųjų reikalų bus dr. Trojaniėnės pašnekesys moterim aktualiais klausimais. Visos narės prašomos dalyvauti.

Kun. J. Pakalniškis ir kun. V. Piktorna, kurie dabar atostogauja ir važinėja po Europą, iš Venecijos atsiuntė Darbininkui sveikinimus.

teka (M. Petrausko), Saulelė raudona (J. Tallat-Kelpšos) Plaukia antelė (V. Jakubėno), Oi, nėra niekur (K.V. Banaičio) Oi laukiau, laukiau (St. Gailevičiaus) ir priedo Zvaigždutė (B. Dvariono). Pabaigai arijos iš operų Manon Lescaut (Puccini), La Forza del destino (Verdi) priedui Madam Butterfly (Puccini).

Dainininkė paliko labai malonius išpūdžius. Jos sopranas daugiau lyrinis negu dramatinis, ypatingai gražiai apvaldytas bei išlygintas, švelnus ir pagaunantis piano vietose. Solistė išskirtinai mėgsta naudoti šią dinaminę spalvą. Balsas natūraliai pilnas bei sodrus, kai naudojamas pilnam dainavimui. Bet įgauna naujos dramatinės varšos, kai reikia parodyti iškėlimo momentus, o ypač operų arijose. Sios trys dainininkės balso spalvos charakterizuoja Lilijos Sukytės dainavimą. Visose trijose dainininkė atsiekė labai tobulą apvaldymo tikro profesionalinio vokalinio laisvumo.

Atrodė ir jos meniškasis prieveikėjas priėjimas paremtas daugiau vokalinio patyrimu negu menine intucija. Jos pasirinkti veikalai išpildymas paremtas daugiau dinamiškai vokalinio poveiklio, negu vaizdingu išjautimu, kur technika tėra tik priemonė. Nors ji davė puikių vokališkai estetinių momentų, tačiau jos dainuotų veikalų siela liko uždara, neatskleista. Ji perdavė žodinio teksto turinį, įtikinančiai, vietomis subtiliai, pagal veikalą, bet teksto turinis ne visur susijungė su muzikos turiniu, perėjo per rampą lyg šalia muzikinio teksto.

Programos pasirinkimas buvo įvairus, įdomus, turtingas. Davė didelį pluoštą lietuviškų dainų, skoningai parinktu, taip pat Schumanno ir Strausso dainų ir kelias arijas iš pasaulinių operų.

Operų arijų atlikimu dainininkė yra labiau pažengusi. Dainose dar laukiamas didesnis nuoširdumas, gilesnis išjautimas ir, svarbiausia vokalinės technikos priemonė pajungimas muzikiniam turiniui atskleisti.

Akompaniatorius Vytenis Vasyliūnas buvo puikus partneris būdu ir tuo gražiai nuspalvinęs daugelį muzikinių momentų. Man labiausiai patiko V. Jakubėno "Plaukia antelė", kur solistė ir akompaniatorius vienas kitą konkuravo ritiniu preciziškumu.

Aktorius Algimantas Zemaitaitis įsijungė į programą trijais atvejais. Jo buvo padėklamuota "Pavasario linksmybės" iš Donelaičio Metų, Vytauto

Mačernio "Pirmoji vizija", Vlodo Šlaito "Saulė prieš dešimt metų", Stasio Santvaro "Sėdžiaus bažnyčia", Vytauto Mačernio "Seštoji vizija" ir Balio Sruogos "Svitrigailos monologas".

Aktorius Zemaitaitis davė daugelį stiprių momentų. Subtiliais momentais jis moko sustabdyti auditorijos kvėpavimą arba įžiebt jaudinančio patriotinio ryžto, kaip Svitrigailos kalboje prie Vytauto karsto Trakuose.

Sausakimšai pilnutėlė nemaz klubo salė ir patenkinti klausytojai, atrodo, bus geriausias atpildas koncerto menininkams ir jo rengėjui.

Felikso Zalecko pagerbimo banketas

Spalio 11 d. 5 v. popiet. Dariaus Girėno veteranų poste suruoštas pagerbimas F. Zaleckui bei J. Janaičiui. Žmonijų prisirinko daug. Iš amerikiečių dalyvavo: kandidatas į vietos senatorius adv. Twoig su žmona ir A. Richardson — kandidatas į gubernatoriaus pavaduotojus.

Inž. J. Čaplikas banketą atidarė ir jam vadovavo. Svečiai amerikiečiai pasakė kiek ilgesnes kalbas, išskeldami lietuvių darbštumą, tėvynės meilę, seną kultūrą, liaudies meną, linkimą savo kaimyniui padėti. J. Matjōška pareiškė pagerbą lietuviui veteranam amerikiečiui, kad jie, eidami ginti Amerikos, tuo pačiu gynė ir Lietuvos laisvę. Raštu sveikino Lietuvos garbės konsulas adv. A. Šalna ir dr. Kapočiūnas. Dar kalbėjo E. Strazdas, Dariaus ir Girėno posto vadas, veter. P. Pečiulis.

Inž. J. Čaplikas įteikė J. Janaičiui veteranų garbės medali. Tokį pat garbės medalį įteikė ir Fel. Zaleckui, kuris yra senesnės kartos lietuvis — pensininkas. Pastarasis labai nuotaikingai pasakė padėkos kalbą angliškai ir lietuviškai.

Feliksas Zaleckas yra daug nusipelnęs Bostono lietuvių visuomenėi: dirbo su vyčiais, priklausė daugeliui lietuviškų organizacijų. Jis gimė 1893 m. Pamusių km., Dusmenų parapijoje, Trakų apskr., Tautinio bruzdėjimo 1905 metais Dusmenyse vargonininkavo garsus lietuvių solistas Kipras Petrauskas. Jį kaip veikėją rusų valdžia pasodino į kalėjimą. Parapičiai lankė jį kalėjime ir nešė maistą. Lietuvių pastangomis buvo išvaduotas iš kalėjimo.

Klaipėdos krašto sukilimo metu 1922 F. Zaleckas suorganizavo didelę lietuvių bostoniečių ekskursiją į Lietuvą ir savo tėvynėje išbuvo 11 mėnesių. Visą laiką palaikė šiltus santykius su K. Petrausku. Gri-

BOSTONO ŽINIOS

Simfoninis koncertas, globojamas Balfio, bus gruodžio 6 Liet. piliiečių draugijos salėje. Įspildys Melrose simfoninis orkestras ir solistas Kazys Jakutis. Diriguoja Jeronimas Kačinskas. Pelnas skiriamas vargo mokykų vaikams Vokietijoje kaip kalėdinė dovana. Posėdžiavo koncertui rengti komitetas ir nutarė išleisti programėlę su aukotojų rėmėjų pavardėmis. Skelbimų rinkimu rūpina si Feliksas Zaleckas. Bilietu galima įsigyti: Bostone pas H. Čepą, Baltic Realty, Stasj Griganavičių Liet. Piliiečių Draugijoje, Brocktone — pas Bludniką, Norwoode pas Tumą, Worcesterį pas O. Tarailienę ir Cambridge pas Daukanta.

R. Šležo filmas "Velnio bala" buvo rodoma kultūros klubo susirinkime. Pradžioje filmo režisierius supažindino su filmo gamybos technika ir tada parodė savo pagamintą filmą, kuriame svarbiausią vaidmenį vaidina Antanas Gustaitis ir du amerikiečiai. Filmas visiem padarė gilių ir gražių įspūdį. Jo pasižiūrėti buvo tiek prisirinkę, kad netilpo į didžiąją klubo salę.

Mirusieji
Morta Zaletskienė (spalio 10) 82 m. Velionė gyveno 6 Flint Park. Nuliūdime paliko vyrą, tris dukteris, ir du sūnus. Palaidota Brockton, Mass.
Barbora Sasnauskienė (spalio 10) 74 m. Velionė gyveno 31 Mercer St. Nuliūdime paliko vyrą, dukterį ir sūnų. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Katarina Pupalaigis (spalio 12) 52 m. Velionė gyveno 296 Athens St. Nuliūdime paliko vyrą ir seserį. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

žęs į Bostoną, rėmė ir globojo sc. listą Juožą Babravičių.
1924 F. Zaleckas Antanui Vanagaičiui padėjo suorganizuoti kvartetą ir buvo jo reikalų vedėju. Kvartetą sudarė: Ant. Vanagaitis, Juozas Olšauskas, Viktoras Dineika, Jonas Dikinis. F. Zaleckas daugiau kaip metus važinėjo su lietuvių kvartetu po visą Ameriką, sumaniai jam padėdamas ir reklamodamas.

BOSTONO BALFO SKYRIAUS PADĖKA

Ryšium su įvykusiu Balfio skyriaus banketu spalio 4, nuoširdžiai dėkoju prel. Pr. Virmauskui už paramą garsinant banketą biuletenyje, banketo globėjam — dr. Stasiui Jasaičiui su žmona, vyriausia šeimininkei P. Baikienei, jos dukrai Reginai K. Vasiliauskienei, V. Katauskienei, O. Bartasiūnienei, O. Andriulionienei, A. Vankauzienei. St. Jancauskienei, jos motinai už padovanotą tortą, O. Vileniškienei už pyragą, mergaitėms — Subatkevičiūtei, Babravičiūtei, Snekutytei, radijo vadovams, spaudai — vietiniam Keleiviui, Darbininkui, ir Dirvai už gražų garsinimą, muzikui J. Kačinskui ir choristam už dainas, O. Ivaškienei ir jos šokėjams. Kun. A. Janiūniui už maldą, kun. V. Martinkui iš Providence, kun dr. P. Celiešui už sveikinimus, P. Žičkui už vadovavimą bankete. Normwoodo Balfio pirm. P. Tylai, A. Tumui, P. Jarui už gausų dalyvavimą, dr. P. Jasaitienei už sudarytą gausų stalą, K. Barūniui už gausų stalą, P. Kiliulienėi už gėles, Baro tvarkytojams — J. Jurėnui, P. Jancauskui, V. Kazakaičiui, visiem banketo dalyviams ir aukojusiem mūsų vargstantiem broliam sušelpiti. Aukotojų sąrašas bus paskelbtas vėliau.

Dar kartą nuoširdus visiem ačiū.

Balfio skyriaus pirmininkas

A. ANDRIUSKEVIČIUS

LAIKRODININKAS - JUVELYRAS

Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue

Brooklyn 8, N. Y.

Telef. — APplegate 7-7083

C. A. VOKET

VOKIETAITIS

ADVOKATAS

41-40 74th Street

Jackson Heights, N. Y.

Tel. NEWton 9-6620

SKALBIMO MASINŲ

(Washing Machines)

ir

SALDYTUVŲ

(Refrigerator)

mechanikas, sąžiningai ir gerai atlieka darbus.

JONAS BLAŽEVIČIUS

87-83 97th Street

Woodhaven, N. Y.

Skambinti vakarais

VI 7-3195

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

Graborius-Balsamuotojas

MODERNI KOPLYČIA

423 METROPOLITAN AVE.

Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME

Moderni koplyčia - Air conditioned

A. J. BALTON-BALTRONAS

Licensed Manager

& Notary Public

660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

Balsamuotojas

231 BEDFORD AVE.

Brooklyn, N. Y.

J. B. ŠALINSKAS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

84-02 JAMAICA AVE.

(Prie Forest Parkway Station)

WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiame garbingas laidotuves

Koplyčios nemokamai visose

miesto dalyse; veikia ventilacija

Tel. Virginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN, INC.

E. JOSEPH ZEBROWSKI

Laidotuvių direktorius

MODERNIŠKA KOPLYČIA

su Air Condition

123 E. 7th St., New York 9, N. Y.

GRAMercy 5-1437

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 CHESTNUT STREET

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. BA 9-1181

CARROL

FUNERAL HOME

Inc.

PETRAS KARALIUS, sav.

Laidotuvių direktorius

ir balsamuotojas

74 PROVIDENCE ST.

Worcester, Mass.

PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.

PRANAS VAITKUS

Laidotuvių Direktorius

ir balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Nauja moderniška koplyčia šer-

RONALD LEONARD, čelistas.

NORMA AUZIN, smuikininkė.